Derde voortgangsrapportage

Landelijk Actieprogramma Netcongestie

Meer informatie? Klik hier!

April 2026

Inhoudsopgave

Introductie

3 Inleiding
5 Communicatie
6 Risicobeheersing

Hoofdstuk 1

Sneller Bouwen

9 Doelstelling
10 Terug- en vooruitkijken
11 Overzicht van acties
24 Indicatoren

Hoofdstuk 2

Beter benutten

Grootverbruikers

33 Doelstelling
34 Terug- en vooruitkijken
35 Overzicht van acties
47 Indicatoren

Kleinverbruikers

60 Doelstelling
61 Terug- en vooruitkijken
62 Overzicht van acties
67 Indicatoren

Hoofdstuk 3

Slimmer Inzicht

72 Doelstelling
73 Terug- en vooruitkijken
74 Overzicht van acties

Inleiding

Voor u ligt de derde voortgangsrapportage van het Landelijk Actieprogramma Netcongestie (LAN). Deze rapportage beslaat de voortgang van het programma in de periode sinds de publicatie van de actualisatie van de voortgang in het najaar 2025 tot de huidige publicatie in maart 2026.*

Netcongestie

De afgelopen jaren zien we meer opwek van elektriciteit uit duurzame energiebronnen (o.a. wind en zon) en een stijging van piekgebruik op het net door elektriciteitsafname (o.a. door een groei van warmtepompen en elektrische auto's). Er is géén capaciteit om toekomstige belasting van het elektriciteitsnet verder op te vangen en de uitbreiding van het net gaat te langzaam. Door deze combinatie van factoren ontstaat schaarste aan transportcapaciteit en daarmee netcongestie. Toegang tot het elektriciteitsnet wordt daardoor steeds beperkter.

Doelstelling

In het Landelijk Actieprogramma Netcongestie (LAN) werken het Rijk, medeoverheden, netbeheerders en marktpartijen samen aan een gemeenschappelijk doel: zorgen voor toegang tot elektriciteit waardoor de maatschappelijke doelen zoveel mogelijk gewaarborgd zijn. Toegang tot het elektriciteitsnet is een voorwaarde voor economische ontwikkeling, woningbouw, mobiliteit en verduurzaming. Om deze toegang te waarborgen werkt het LAN langs vier actielijnen:

1 Sneller Bouwen

Het versneld uitbreiden van onze elektriciteitsinfrastructuur en bevorderen samenwerking netbeheerders, gemeenten, provincies en het Rijk.

2 Beter Benutten Grootverbruikers**

Efficiëntere netbenutting door en voor grootverbruikers om meer partijen toegang te geven tot transportcapaciteit.

3 Beter Benutten Kleinverbruikers

Slimmer en efficiënter gebruik van het laagspanningsnet. Gelijkmatiger belasting, meer gebruikers op hetzelfde net, minder uitbreiding nodig.

4 Slimmer Inzicht

Inzicht in netcapaciteit ten behoeve van handelingsperspectief voor gebruikers en data-gedreven beleidsvorming door middel van de ontwikkeling van uniforme landelijke dataproducten.

**De cijfers die afkomstig zijn uit de Stand van de Uitvoering en opgenomen in deze rapportage betreffen heel 2025.*

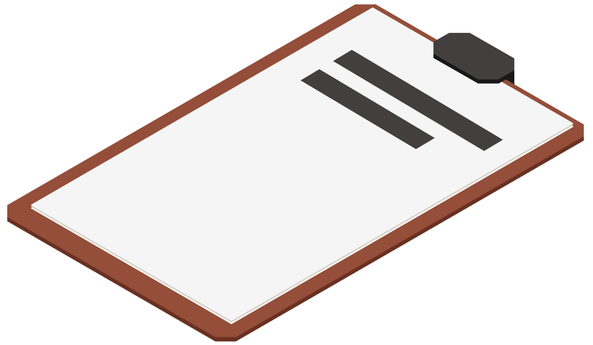
***Een samenvoeging van de actielijnen Beter Benutten Mogelijk Maken en Beter Benutten Bedrijven en Instellingen.*

Leeswijzer

De rapportage begint met een reflectie op de programma brede thema's communicatie en risicobeheersing. Onder communicatie wordt een toelichting gegeven op de strategie en initiatieven die afgelopen en komende periode opgepakt worden. Bij risicobeheersing wordt ingegaan op de belangrijkste programma-brede risico's en mitigaties die het LAN momenteel heeft geïmplementeerd.

Vervolgens heeft elke actielijn een eigen hoofdstuk met een korte samenvatting van de doelstelling, een reflectie op de achterliggende- en komende periode, een overzicht van de acties per thema en de stand van zaken en voortgang van alle acties. Ten slotte bevatten deze hoofdstukken ook alle relevante indicatoren uit de laatste Stand van de Uitvoering van Netbeheer Nederland.

Binnen het LAN lopen nu ruim honderd acties. In deze rapportage lichten we op basis van prioriteit de belangrijkste maatregelen uit. Sommige acties staan niet in de rapportage, maar zijn wel onderdeel van de totale aanpak. Heeft u vragen over specifieke maatregelen? Neem dan contact op via netcongestie@minezk.nl.

Communicatie

Netcongestie is een blijvend vraagstuk. Om de impact ervan te beperken is gedragsverandering noodzakelijk. Daarbij staat de leefwereld van de verschillende doelgroepen centraal.

De communicatieaanpak sluit aan bij wat mensen al weten, kunnen en doen, en bouwt daarop voort. De belangrijkste doelgroepen zijn decentrale overheden, ondernemers en het algemeen publiek. Om goed aan te blijven sluiten bij hun informatiebehoefte en belevingswereld wordt doorlopend communicatieonderzoek uitgevoerd. Dit gebeurt onder gemeenten, ondernemers en het algemeen publiek via zogeheten flitspeilingen. De resultaten hiervan worden gepubliceerd via de Rijksoverheid.

De communicatie richt zich op drie niveaus: vergroten van kennis (weten), versterken van vaardigheden en mogelijkheden (kunnen) en het stimuleren van gewenst gedrag (doen). De primaire benadering van doelgroepen verloopt via bestaande en vertrouwde kanalen, zoals de klantcommunicatie van netbeheerders en via adviseurs die dicht bij de doelgroep staan.

Daarnaast zijn specifieke ondersteuningsstructuren ingericht. Voor ondernemers is het Loket Netcongestie opgezet als centraal aanspreekpunt. Voor decentrale overheden is de Kenniscommunity Netcongestie ingericht, waar kennis, ervaringen en oplossingen worden gedeeld.

Voor het algemeen publiek wordt in het najaar een landelijke campagne gestart via televisie, radio en online kanalen. Deze campagne is gericht op het vergroten van kennis en bewustwording rondom netcongestie en het bieden van concrete handelingsperspectieven. Een effectmeting van deze campagne volgt en wordt separaat gedeeld.

Risicobeheersing

Het LAN voert periodiek risicobeheersingssessies uit, hierbij wordt geïnventariseerd welke risico's effect hebben op het behalen van de doelstelling van het LAN en van de individuele actielijnen. Op de volgende pagina's worden enkele hoog geprioriteerde risico's uitgelicht en beschreven.

1. Door een gebrek aan inzicht staan partijen onnodig op de wachtrij

Inzicht in netcapaciteit is essentieel om een handelingsperspectief voor gebruikers te creëren, om gericht beleidskeuzes te kunnen maken en om de verdere ontwikkeling van het probleem te monitoren. Onvoldoende inzicht raakt alle actielijnen en heeft direct impact op de doelstelling van het programma. Het programma is inmiddels in een fase beland waarin inzicht steeds belangrijker wordt voor het behalen van de doelstelling. Deze categorie risico's is nog niet eerder benoemd in een voortgangsrapportage maar raakt wel aan de risicocategorie 'gebrek aan handelingsperspectief en onrust over leveringszekerheid' die benoemd is in de rapportage van het voorjaar 2025.

De volgende risico's vallen binnen deze categorie:

- Gebrek aan kortcyclisch inzicht in de (toekomstige) belasting én flexibiliteit van het net kan als gevolg hebben dat het net potentieel niet goed benut wordt waardoor partijen onnodig op de wachtrij blijven staan. Dit leidt tot een gebrek aan handelingsperspectief en onrust over leveringszekerheid.
- Onzekerheid over inzicht in de bouw en uitbreiding van het net leidt tot onzekerheid over de ontwikkeling en de omvang van netcongestie.
- Gebrek aan inzicht over de impact van maatregelen kan als gevolg hebben dat beleidsafwegingen lastig te maken zijn. Het valt moeilijk te herleiden wat het effect van maatregelen op netcongestie is en hoe deze bijdragen aan de oplossing ervan.

Ondanks dat periodiek gereflecteerd wordt op de ontwikkeling van het elektriciteitsnet en netcongestie in de Stand van de Uitvoering bestaat bijvoorbeeld nog onvoldoende koppeling tussen maatregelen ten behoeve van het beter benutten van het net en wat dit betekent voor de wachtrijen en het aantal aansluitingen. Daarnaast moeten gezien de urgentie van het probleem soms maatregelen genomen worden zonder dat alle keuzes en consequenties inzichtelijk zijn. Hierdoor kan het zijn dat deze maatregelen niet op de juiste wijze het probleem aanpakken en in de praktijk niet effectief blijken te zijn.

Beheersmaatregelen

Soms is het niet vaststellen van beleid schadelijker dan het maken van een keuze op basis van beperkt inzicht. In die gevallen is het nodig om op basis van prognoses en voorspellingen beleid te maken. Uiteraard is het cruciaal om te blijven werken aan het verbeteren van inzicht. Bij netbeheerders wordt op veel vlakken hard gewerkt aan inzicht- en informatieverbeteringen, onder andere via de Roadmap Dataproducten (zie hoofdstuk ‘Slimmer Inzicht’). Daarnaast wordt in de werkgroep ‘Inzicht in flexverwachting’ binnen het aansluitoffensief gewerkt om de betrouwbaarheid van flexverwachting* voor netgebruikers en marktaanbieders robuuster te maken. Aanvullend op deze initiatieven zullen KGG, netbeheerders, marktpartijen en toezichthouder de komende periode met elkaar in gesprek gaan om het inzicht in het elektriciteitsnet en netcongestieproblematiek structureel te verbeteren.

*o.a. de frequentie & blokduur van de te verwachte congestie in voedingsgebied, periodes wanneer deze verwachte congestie voorkomt (maanden/dagen), totale MW van het capaciteitstekort dat door flex opgelost moet worden en eventuele additionele voorwaarden bij de uitvraag naar flex

2. Implementatie loopt achter op probleemontwikkeling

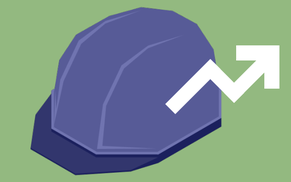
De implementatiesnelheid van maatregelen gericht op het verminderen en voorkomen van netcongestie ligt lager dan de snelheid waarmee het probleem zich ontwikkelt. Maatregelen sorteren dus niet snel genoeg het gewenste effect op netcongestie. Ook worden sommige maatregelen niet snel genoeg genomen. De volgende risico’s vallen binnen deze categorie:

- Onvoldoende prikkels in flexibiliteitscontracten en onvoldoende subsidiëring van flexibiliteit kan leiden tot een gebrek aan adoptie van deze nieuwe vorm van contracten. Grootschalige gedragsverandering bij grootverbruikers blijft uit waardoor onvoldoende flexibiliteit wordt ontsloten en deze maatregelen daarmee onvoldoende het gewenste effect sorteren.
- Implementatie van maatregelen wordt vertraagd door een gebrek aan capaciteit bij alle betrokken partijen, prioriteitstelling en door interne processen. Daarnaast bestaan onderlinge afhankelijkheden in beleidskeuzes, deze risicocategorie is ook benoemd in de voortgangsrapportage van het voorjaar van 2025.
- Onvoldoende draagvlak zorgt ervoor dat sommige maatregelen niet genomen kunnen worden.

Beheersmaatregelen

In het aansluitoffensief wordt gewerkt aan mitigatie van deze risico’s door het inventariseren en operationaliseren van doorbraken die de wachtrijen verder terugdringen, bijvoorbeeld door middel van de herziening van contractvoorwaarden en individuele top-50 flexafspraken om zo de adoptie van flex te stimuleren. Daarnaast blijft het LAN werken aan het versnellen van implementatie van maatregelen, het beperken van factoren die implementatie vertragen en het verbeteren van inzicht in de probleemontwikkeling:

- Lees meer over de maatregelen van Sneller Bouwen op pagina 8
- Lees meer over de maatregelen van Beter Benutten op pagina 31
- Lees meer over de maatregelen van Slimmer Inzicht op pagina 71

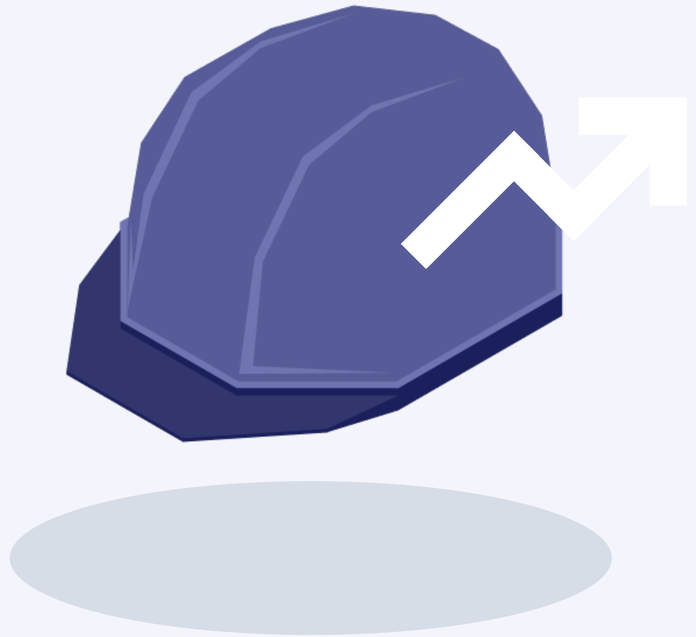

Hoofdstuk 1

Sneller Bouwen

Doelstelling

- Verkorten van doorlooptijden voor de realisatie van elektriciteitsinfrastructuur
- Bevorderen samenwerking tussen netbeheerders en overheden
- Implementeren van maatregelen en stimuleren van kennisuitwisseling

Terug- en vooruitkijken

In de actielijn Sneller Bouwen is afgelopen jaar gewerkt aan uiteenlopende maatregelen met betrekking tot meerdere thema's en spanningsniveaus. Hieronder wordt een selectie van mijlpalen en maatregelen uitgelicht van de afgelopen – en komende periode.

Voortgang afgelopen periode:

- Aankondiging maatregelenpakket voor sneller uitbreiding hoogspanningsnet en start projectenaanpak voor versnelling op 26 urgente HS projecten.
- Publicatie van handreiking Buurtaanpak en organisatie eerste Regiodag voor kennisuitwisseling tussen gemeenten en regionale netbeheerders rondom de verzwaringsopgave op laagspanning.
- Uitbreiding Expertpool Energie Infrastructuur met onder andere complexe middenspanningsprojecten.
- Inwerkingtreding van gedoogplicht van rechtswege in de ontwerpfase ter versnelling van de onderzoek-werkzaamheden.
- Lancering Kenniscommunity Netcongestie ter verbetering van de informatievoorziening.

Prioriteiten komend jaar:

- Uitwerking Crisiswet Netcongestie in relatie tot het bestaande wetgevingsprogramma om procedures te versnellen.
- Verdere uitwerking en implementatie van HS maatregelen zoals het versneld trechteren van locaties en efficiënte participatie.
- Implementatie Uniforme taxatieaanpak en artikel 5.55 omgevingswet aan de hand van pilots.
- Onderzoek naar de benodigde inzet voor het oplossen van knelpunten op midden- en laagspanning.
- De doorontwikkeling van kennisdeling met onder andere de organisatie van het congres Energiesysteem en Ruimte en meerdere Regiodagen.

Overzicht van acties

Grond & Procedures Hoogspanning

- Sturen op ruimte
- Implementatie Uniforme Taxatieaanpak
- ZRO ten behoeve van Ondergrondse Elektriciteitskabels
- Yes in my backyard (YIMBY)
- Werelderfgoed: LHIA TenneT
- Efficiënt Inrichten Participatie
- Versnellen Trechteren van Locaties
- Proactief Bouwen

Midden - en Laagspanning

- Onderzoek Beter Ontsluiten van Publieke Data
- Handreiking Versnellen Gemeentelijke Energieprojecten van Publiek Belang
- Uniformering Vergunnings- en Indieningsvereisten
- TNO-Onderzoek Verzwaring LS-netten
- Overlegtafel Laagspanning
- Koppeling MS/LS aan Versnellingspakket HS
- Projectenaanpak MS

Kennisdeling

- Regiodagen Buurtaanpak
- Leerkring Sneller Bouwen
- Doorontwikkeling Kenniscommunity Netcongestie
- Organisatie Congres Voorjaar

Grond & Procedures Hoogspanning, Beleidsmaatregelen (1/3)

Actie	Beschrijving	Status	(Beoogde) Oplevering	Tijdswinst
Onderzoek Uniforme Taxatieaanpak	Met het onderzoek is verkend wat de versnelling kan zijn in het vereenvoudigen, vaststellen en eventueel standaardiseren van grondprijzen. Zo kan er versnelling worden gerealiseerd voor het bouwproces van HS & MS elektriciteitsinfrastructuur.	Het onderzoek naar een uniforme taxatieaanpak is in augustus 2025 afgerond en gepubliceerd op de Kenniscommunity Netcongestie. In 2026 zal worden gewerkt aan het implementeren van de methode.	Q3 2025	0- 0,5 jaar
Framework voor samenwerkingsafspraken rondom projectrealisatie	Het framework bespreekt stapsgewijs de rol verdeling voor netbeheerders en medeoverheden, de benodigdheden en bouwstenen in de realisatie van HS infrastructuur.	De samenwerkingsafspraken zijn in maart 2026 afgerond en worden binnenkort gepubliceerd op de Kenniscommunity Netcongestie.	Q1 2026	N.T.B.
Onderzoek naar sturen op ruimte	Onderzoek naar de verkenning die decentrale overheden handvatten biedt om van energievisie naar uitvoeringsagenda te komen. Hierbij komen diverse aspecten aan bod: Gebiedsaanpak en het benutten van netcapaciteit; Ruimtelijke reserveringen en grondverwerving; omgevingswet instrumentarium; en Governance en participatie.	Deze maand rondt Haskoning de verkenning af.	Q2/3 2026	N.T.B.
Implementatie Uniforme Taxatie Aanpak	Implementatie van de uniforme taxatie aanpak uit het onderzoek dat in Q3 2025 is opgeleverd. De methode zal getoetst worden aan de hand van meerdere pilots.	De koepelorganisatie voor taxateurs is begonnen met de implementatie van de methode, inclusief de uitvoering van pilots door Stedin, Liander en Tennet.	Q3 2026	0,5 - 1 jaar

Grond & Procedures Hoogspanning, Beleidsmaatregelen (2/3)

Actie	Beschrijving	Status	(Beoogde) Oplevering	Tijdswinst
Zakelijk Recht Overeenkomst ten behoeve van Ondergrondse Elektriciteitskabels	Traject om de voorwaarden van de zakelijk recht overeenkomst of publieke vergunning voor ondergrond elektriciteitskabels te onderzoeken. Deze voorwaarden gaan over de ligrechten, beoordeling van verleggingsverzoeken en de financiële condities bij verleggingen. Voorheen de kabels en leidingen verordening.	Komende maanden worden bijeenkomsten georganiseerd om overeenstemming te vinden in het probleem en de mogelijke oplossingen.	N.T.B.	N.T.B.
Yes in my Backyard (YIMBY)	Onderzoek of er naast de bestaande invulling van participatie het draagvlak vergroot kan worden voor de bouw van LS elektriciteitsinfra. Hierbij worden het collectieve belang en lokale wensen benadrukt.	Er wordt onderzocht wat deze aanpak precies kan omvatten en hoe deze in de praktijk kan werken.	Q2/Q3 2026	0,5 - 1 jaar
Werelderfgoed: Landelijke Heritage Impact Assessment TenneT	Afgelopen jaar is er gewerkt aan een landelijke verkenning naar het voorkomen van vertraging bij hoogspanningsprojecten in de nabijheid van werelderfgoed. Hierin worden ook de benodigde maatregelen onderzocht om deze projecten voortvarend te realiseren en tegelijkertijd aantasting van de kernkwaliteiten van werelderfgoed te voorkomen. De uitkomsten zullen verwerkt worden in de projectprocedure waar het Rijk bevoegd gezag voor is en afspraken maken met TenneT over andere projecten. De resultaten worden breed gedeeld, zodat vertraging van andere projecten ook kunnen worden voorkomen.	In het tweede kwartaal van 2026 wordt de verkenning opgeleverd en worden de resultaten aan partners en overheden gedeeld. waarin duidelijk wordt welke projecten werelderfgoed raken.	Q2 2026	0,5 - 1 jaar
Efficiënt Inrichten Participatie	Verkenning met als doel om de omgeving beter te betrekken en draagvlak te creëren voor versnelling van de projectprocedure. Hierbij wordt benadrukt hoe en op welke momenten participatie terugkomt bij de aanleg van energie-infrastructuur binnen de projectprocedure.	Op basis van deze verkenning worden de komende periode enkele sporen geselecteerd en verder uitgewerkt.	Q2/Q3 2026	0 - 0,5 jaar

Grond & Procedures Hoogspanning, Beleidsmaatregelen (3/3)

Actie	Beschrijving	Status	(Beoogde) Oplevering	Tijdswinst
Versnellen Trechteren van Locaties	Deze maatregel richt zich op het verbeteren van de effectiviteit en snelheid tijdens de locatiekeuze in een projectprocedure voor hoogspanningsstations en tracés, met een focus op de voorkeursbeslissing en het trechteren van alternatieven.	Momenteel wordt een handreiking uitgewerkt met, richtlijnen, een afwegingskader, casuïstiek en het raakvlak participatie met betrekking tot dit thema.	Q2/Q3 2026	1 - 3 jaar
Proactief Bouwen	KGG onderzoekt samen met TenneT of het mogelijk is om voor cruciale HS –projecten te bouwen op grond van inwerking getreden, niet onherroepelijke vergunningen (gedogen bouwen) of op het moment dat er nog geen vergunning verleend is (gedogen). Deze maatregel levert mogelijk versnelling op in de realisatiefase.	Op dit moment wordt onderzocht welke situaties en onder welke voorwaarden starten met bouwen vooruitlopend op het verkrijgen van (onherroepelijke) vergunningen mogelijk is.	N.T.B.	N.T.B.

Midden - en Laagspanning, Beleidsmaatregelen (1/3)

Actie	Beschrijving	Status	(Beoogde) Oplevering	Tijdswinst
Verbeteren juridische borging realisatie transformatorhuisjes	Het borgen van de belangen en verantwoordelijkheden van zowel netbeheerders en gemeenten in een modelovereenkomst. Hiermee wordt het juridisch proces gestandaardiseerd in de realisatie van transformatorhuisjes.	Het regieartikel is in april 2025 afgerond en gepubliceerd op de Kenniscommunity Netcongestie. De werkzaamheden van de bestuurlijke coördinator worden voortgezet in de organisatie van overlegtafel laagspanning.	Q2 2025	0-0,5 jaar
Handreiking Buurtaanpak	Handreiking met betrekking tot de gezamenlijke opgave die regionale netbeheerders en gemeentes hebben in het uitbreiden van het laagspanningsnet. De handreiking draagt bij aan de verbeterde afstemming en samenwerking tussen netbeheerders en gemeenten.	De handreiking buurtaanpak is in september 2025 afgerond en gepubliceerd op de Kenniscommunity Netcongestie. De inzichten in de handreiking staan centraal in de Regiodagen.	Q3 2025	0-0,5 jaar
Methodiek rondom bulk – en koepelvergunningen	Onderzoek naar welke handvatten/instrumenten er zijn om vergunningsprocedures voor gemeentelijke energieprojecten te versnellen.	Het onderzoek is in juni 2025 afgerond en het rapport is gepubliceerd op Rijksoverheid.nl. De handreiking “Versnellen Gemeentelijke Energieprojecten van Publiek Belang” bouwt voort op één van de aanbevelingen uit het onderzoek.	Q3 2025	N.T.B.

Midden - en Laagspanning, Beleidsmaatregelen (2/3)

Actie	Beschrijving	Status	(Beoogde) Oplevering	Tijdswinst
Uitbreiding Expertpool Energie-infrastructuur	De Expertpool ondersteunt gemeenten en provincies met extra personele capaciteit en expertise bij de realisatie van energie-infrastructuur, met name op het gebied van ruimtelijke ordening en inpassing. Sinds 2026 is de reikwijdte van de Expertpool uitgebreid met complexe hoog- en middenspanningsprojecten.	Voor de komende vijf jaar is aanvullende financiering uit het Klimaatfonds (€ 22,5 miljoen) beschikbaar gesteld, waardoor ondersteuning voor veel meer projecten mogelijk wordt.	Q1 2026 – Q4 2030	0,5 - 1 jaar
Onderzoek Beter Ontsluiten Publieke Data	Onderzoek naar hoe publieke data die essentieel is voor het ontwerp-, vergunnings- en realisatieproces van de energietransitie beter, sneller en uniform digitaal beschikbaar kan worden gesteld, zodanig dat deze direct inzetbaar zijn binnen geautomatiseerde engineering en werkvoorbereiding.	Het onderzoek is van start gegaan met een verwachte opleveringsdatum in Q2 2026.	Q2 2026	0,5 - 1 jaar
Handreiking Versnellen Gemeentelijke Energieprojecten van Publiek Belang	Gemeenten kunnen Artikel 5.55 uit de Omgevingswet gebruiken als instrument voor een versnelde procedure bij gemeentelijke energieprojecten van publiek belang. Het instrument wordt op dit moment nog weinig ingezet door gemeenten.	Een handreiking wordt uitgewerkt over de toepassing van Artikel 5.55 uit de Omgevingswet voor het versnellen van de realisatie van de elektriciteits-infrastructuur.	Q3 2026	0,5 - 1 jaar
Uniformering Vergunnings- en Indieningsvereisten	Op dit moment zijn er voor meerdere werkzaamheden diverse vergunnings- en indieningseisen. In deze maatregel worden de kansen onderzocht hier meer uniformiteit aan te brengen om de administratieve lasten te beperken.	Het onderzoek is in juni 2025 afgerond en wordt binnenkort gepubliceerd op de Kenniscommunity Netcongestie. De Handreiking Versnellen Gemeentelijke Energieprojecten van Publiek Belang bouwt voort op één van de aanbevelingen van het onderzoek.	N.T.B.	N.T.B.

Midden - en Laagspanning, Beleidsmaatregelen (3/3)

Actie	Beschrijving	Status	(Beoogde) Oplevering	Tijdswinst
TNO-Onderzoek Verzwaring LS-netten	TNO onderzoekt de kansen en knelpunten in het proces van de verzwaring van de LS-netten door regionale netbeheerders.”	Voor de komende vijf jaar is aanvullende financiering uit het Klimaatfonds (€ 22,5 miljoen) beschikbaar gesteld, waardoor ondersteuning voor veel meer projecten mogelijk wordt.	Q2 2026	N.T.B.
Overlegtafel Laagspanning	(Bestuurlijke) overlegtafel met gemeenten en netbeheerders gericht op de realisatie van laagspanningsprojecten. Doel van de overlegtafel is specifieke knelpunten uit de praktijk te agenderen en waar mogelijk gezamenlijk op te lossen.	Eerste overlegtafel vindt plaats in Q2 2026.	Doorlopend	0 - 0,5 jaar
Koppeling MS/LS aan Versnellingspakket HS	Het versnellingspakket dat in april ’25 is gepresenteerd richt zich voornamelijk op hoogspanningsprojecten. De LAN-partners inventariseren welke maatregelen direct toepasbaar (te maken) zijn voor midden- en laagspanning.	Analyse wordt gefinaliseerd in Q2 2026.	Q2 2026	N.T.B.
Projectenaanpak MS	(In verkenning) Vergelijkbaar met de projectenaanpak op hoogspanning richt deze aanpak zich op extra ondersteuning én versnelling van prioritaire MS-projecten.	Deze maatregel bevindt zich nog in de verkenningsfase.	Q2/3 2026	0,5 - 1,5 jaar

Kennisdeling

Actie	Beschrijving	Status	(Beoogde) Oplevering	Tijdswinst
Basisinformatie netcongestie en sneller bouwen	Beschikbaar stellen van basisinformatie en handreikingen over de aanleg van elektriciteitsinfrastructuur en netcongestie, voornamelijk voor netbeheerders en medeoverheden.	De basisinformatie is verzameld en is één van de bouwstenen van de Kenniscommunity Netcongestie, die in 2026 wordt doorontwikkeld.	Q3 2025	N.V.T.
Regiodagen Buurtaanpak	Regiodagen zijn bijeenkomsten tussen gemeenten, netbeheerder en betrokkenen waar de buurtaanpak met plaatselijke casuïstiek centraal staat. Eind 2025 is de eerste Regiodag georganiseerd in Noord-Oost Brabant met gemeente Den Bosch, netbeheerder Enexis.	Dit jaar volgen meer Regiodagen in andere provincies met verschillende gemeenten en netbeheerders.	Doorlopend	0 - 0,5 jaar
Leerkring Sneller Bouwen	De Leerkring is een cyclische bijeenkomst tussen energie en ruimtelijke ordening medewerkers van provincies en de partners van het LAN. Hierin worden relevante thema's besproken en kennis uitgewisseld.	De Leerkring wordt elke 2 maanden georganiseerd. In 2026 zullen er ongeveer 5 bijeenkomsten plaatsvinden	Doorlopend	N.V.T.
Doorontwikkeling Kenniscommunity Netcongestie	De Kenniscommunity is een website waar alle LAN producten zoals handreikingen, modelovereenkomsten, etc. op gedeeld worden. Op deze pagina worden ook best practices gedeeld om stakeholders die betrokken zijn bij de energietransitie te inspireren.	De Kenniscommunity is begin oktober gelanceerd en wordt in de loop van 2026 doorontwikkeld.	Doorlopend	N.V.T.
Organisatie Congres Energiesysteem en Ruimte	Jaarlijks congres dat zich richt op de toekomstbestendigheid van het energiesysteem in tijden van groeiende urgentie rondom netcongestie en ruimte schaarste,	Volgende editie vindt plaats op 15 april.	Q2 2026	N.V.T.

Versnelling procedures, Juridische Maatregelen (1/2)

Actie	Beschrijving	Status	(Beoogde) Oplevering	Tijdswinst
Gedoogplicht van rechtswege in de ontwerpfase	Het wetsvoorstel wijzigt de Omgevingswet en voert opnieuw een gedoogplicht van rechtswege in voor de ontwerpfase van werken van algemeen belang. Met een gedoogplicht kan de overheid of netbeheerder een eigenaar verplichten om onderzoekswerkzaamheden op zijn grond te gedogen.	Het wetsvoorstel is afgerond en per 1 januari 2026 inwerking getreden. Voor meer informatie, zie de pagina van RVO.	Q3 2025	N.V.T.
Invoeren versnelde beroepsprocedures	Versnelde beroepsprocedure voor elektriciteitsprojecten vanaf 21 kV: alleen beroep bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State en niet langer ook bij de rechtbank. Als tegen besluiten voor elektriciteitsinfrastructuur, vooral middenspanning-projecten, beroep wordt ingesteld, kan de afhandeling daarvan jaren duren. Daardoor vertraagt de realisatie, er wordt dan vaak in de tussentijd ook niet altijd gebruik gemaakt van nog niet onherroepelijke vergunningen.	Momenteel ter advisering bij de Raad van State, advies wordt in maart verwacht.” Beoogde oplevering is “In afwachting van de Wet Versterking regie volkshuisvesting (VRO)	Doorlopend	0,5 - 1,5 jaar
Voorbereidingsbesluit Verlengen	Omdat projectfases lang kunnen duren, is bij complexe energie-infrastructuurprojecten de huidige termijn van een voorbereidingsbesluit (maximaal 1,5 jaar) soms te kort. Momenteel loopt na deze termijn de planologische bescherming af en kan deze niet verlengd of opnieuw aangevraagd worden. Door het verlengen van de termijn is er een langere bescherming tegen tegenstrijdige ontwikkelingen.	Interdepartementaal afgestemd wetsvoorstel.	Onderdeel van de Wijzigingswet Omgevingswet (VRO), op korte termijn in internetconsultatie.	Voorkomen van geen doorgang bij projecten.

Versnelling procedures, Juridische Maatregelen (2/2)

Actie	Beschrijving	Status	(Beoogde) Oplevering	Tijdswinst
Invoeren Kostenverhaal	Het rechtelijk borgen van het kostenverhaal (gemaakte kosten door Rijk/provincies ophalen bij initiatiefnemers) via publiekrechtelijke overeenkomsten en het mogelijk maken van een publieksrechtelijke variant. Dit geeft duidelijkheid aan initiatiefnemers van projecten en voorkomt vertraging door onduidelijkheden over het al dan niet afsluiten van een vrijwillige privaatrechtelijke overeenkomst.	In voorbereiding	Q1 2028	Sneller opstarten van projecten
Verduidelijken Verkenningsfase	Wegnemen onduidelijkheden in de Omgevingswet bij de regeling voor publieksparticipatie in de verkenningsfase van de projectprocedure. Doel hiervan is meer ruimte te bieden voor maatwerk en flexibiliteit dan de huidige kaders	Interdepartementaal afgestemd wetsvoorstel	Onderdeel van de Wijzigingswet Omgevingswet (VRO), op korte termijn in internetconsultatie.	Enkele maanden

Planologie & Ruimte, Juridische Maatregelen

Actie	Beschrijving	Status	(Beoogde) Oplevering	Tijdswinst
Coronageluid	Bovengrondse delen van hoogspanningsverbindingen kunnen geluideffecten veroorzaken. Dit heet coronageluid. Deze maatregel regelt dat er voor bestaande HS-verbindingen (≥110 kV) geen strengere geluidsregels kunnen worden gesteld. Daarnaast wordt een uniforme aanpak van geluid door HS-verbindingen geïntroduceerd met een instructieregel in het Besluit kwaliteit leefomgeving.	Wordt uitgewerkt	Q2 2027	0 – 0,5 jaar.
Vergunningsvrije ruimte bij kleine uitbreidingen van stations	Op dit moment wordt verkend of de vergunningverlening voor uitbreidingen van bestaande hoogspanningsstations kan worden vereenvoudigd. Kleine bouwwerken en andere uitbreidingen passen vaak niet binnen de huidige omgevingsplannen vanwege beperkingen zoals bouwhoogte of bouwvlak. De procedures die hiervoor moeten doorlopen kosten tijd.	In verkenning.	Q4 2027	0 – 0,5 jaar.
Versnellen van vergunningsproces voor tijdelijke infrastructuur	Ook het vereenvoudigen van vergunningverlening voor tijdelijke bouwwerken en bouwactiviteiten die nodig zijn voor het realiseren van nieuwe permanente elektriciteitsinfrastructuren wordt verkend.	In verkenning.	Q4 2027	0 – 0,5 jaar.
Betere planologische bescherming van 110/150kV	Er wordt verkend of de bescherming van 110/150 kV-verbindingen gelijk kan worden getrokken met die van 220/380 kV-verbindingen in het omgevingsplan. Op dit moment worden deze verbindingen niet automatisch vastgelegd in het omgevingsplan, wat kan leiden tot conflicterende ruimtelijke ontwikkelingen en onvoorziene verleggingen.	In verkenning.	Q4 2027	N.T.B.

Overige Maatregelen (1/2)

Actie	Beschrijving	Status	(Beoogde) Oplevering	Tijdswinst
Implementatie REDIII	In de implementatie van REDII wordt onderzocht of versnellingsgebieden kunnen worden aangewezen voor snellere vergunningsverlening en optie tot financiële compensatie van natuurschade.	In de kamerbrief van 6 oktober is gecommuniceerd dat de meerwaarde van REDIII zeer beperkt is. Desondanks moet de richtlijn wel geïmplementeerd worden in nationale regelgeving en zal het wetvoorstel hiervoor binnenkort behandeld worden door de Tweede Kamer.	Q4 2025	N.V.T.
Prioriteren Raad van State	Onderzoek naar de mogelijkheid om doorlooptijden voor aangewezen elektriciteitsprojecten vanaf 21kv of meer te verkorten door de beroepsprocedure de versnellen bij de Raad van State.	Het onderzoek naar de mogelijkheid om de beroepsprocedure bij de Raad van State te verkorten voor elektriciteitsprojecten is in september afgerond. Dit is niet mogelijk in verband met de prioriteit van woningbouw.	Q3 2025	N.V.T.
Aanpak stikstofvergunningen voor energie-infrastructuur	De aanleg van bepaalde energie-infrastructuurprojecten wordt door stikstofbeperkingen 3 tot 12 maanden vertraagd. De Europese Commissie biedt met het voorstel van het Grids Package een oplossing voor deze problematiek. Door het voorstel zouden de gevolgen van stikstofdeposities door de aanleg van elektriciteitsinfrastructuur niet mee hoeven te worden genomen in een beoordeling van natuureffecten.	Onderhandelingen vinden plaats over het pakket in Raadswerkgroepen Energie. Parallel aan onderhandelingen in Europa wordt onderzocht hoe dit voorstel geïmplementeerd kan worden in nationale wetgeving.	2028	0,5 - 1 jaar

Overige Maatregelen (2/2)

Actie	Beschrijving	Status	(Beoogde) Oplevering	Tijdswinst
Projectenaanpak	Met de Projectenaanpak wordt de regierol van het Rijk versterkt voor de versnelling van 26 urgente elektriciteitsinfrastructuur projecten op de korte termijn. Sinds september 2025 is gewerkt aan het opzetten van een nieuwe manier van samenwerken tussen Tennet, KGG en regionale overheden.	Komende maanden worden de projectplanningen geconcretiseerd en verwerkt in de halfjaarlijkse update van het TenneT investeringsplan. Het aantal projecten in de Projectenaanpak zal komende maanden worden uitgebreid.	Doorlopend	0,5 – 1,5 jaar
Gebiedsinvesteringen	Voor recente/aankomende projecten op 220kV/380kV is door het kabinet €197 mln. beschikbaar gesteld voor gebiedsinvesteringen. Het doel is een bijdrage leveren aan verbeteren van de leefomgevingskwaliteit van direct omwonenden in gemeenten waarbinnen deze projecten bovengemiddeld veel impact hebben.	De regeling is nog in ontwikkeling met Q2 als streefdatum voor de publicatie/ openstelling en Q3 voor de eerste uitkeringen. Voor projecten op 110 kV/150 kV niveau wordt onderzocht of hiervoor ook een soortgelijke regeling opportuun is	Q2/Q3 2026	N.T.B.
Interne Maatregelen TenneT	Een kernonderdeel van de versnellingsaanpak is een grondige herziening van de werkwijzen van TenneT. Hierbij wordt onder andere ingezet op het versnellen van processen door ze meer gelijktijdig te laten verlopen en het standaardiseren van processen die nu maatwerk zijn.	De interne reorganisatie bij TenneT is gereed in Q2 2026. Daarna zullen de interne maatregelen geïmplementeerd worden.	2026/2027	0,5 – 1,5 jaar

Indicatoren

Op de volgende pagina’s worden de belangrijkste indicatoren beschreven, afkomstig uit de laatste Stand van de Uitvoering van Netbeheer Nederland. Dit zijn indicatoren die verbonden zijn met het uitbreiden en verzwaren van het net.

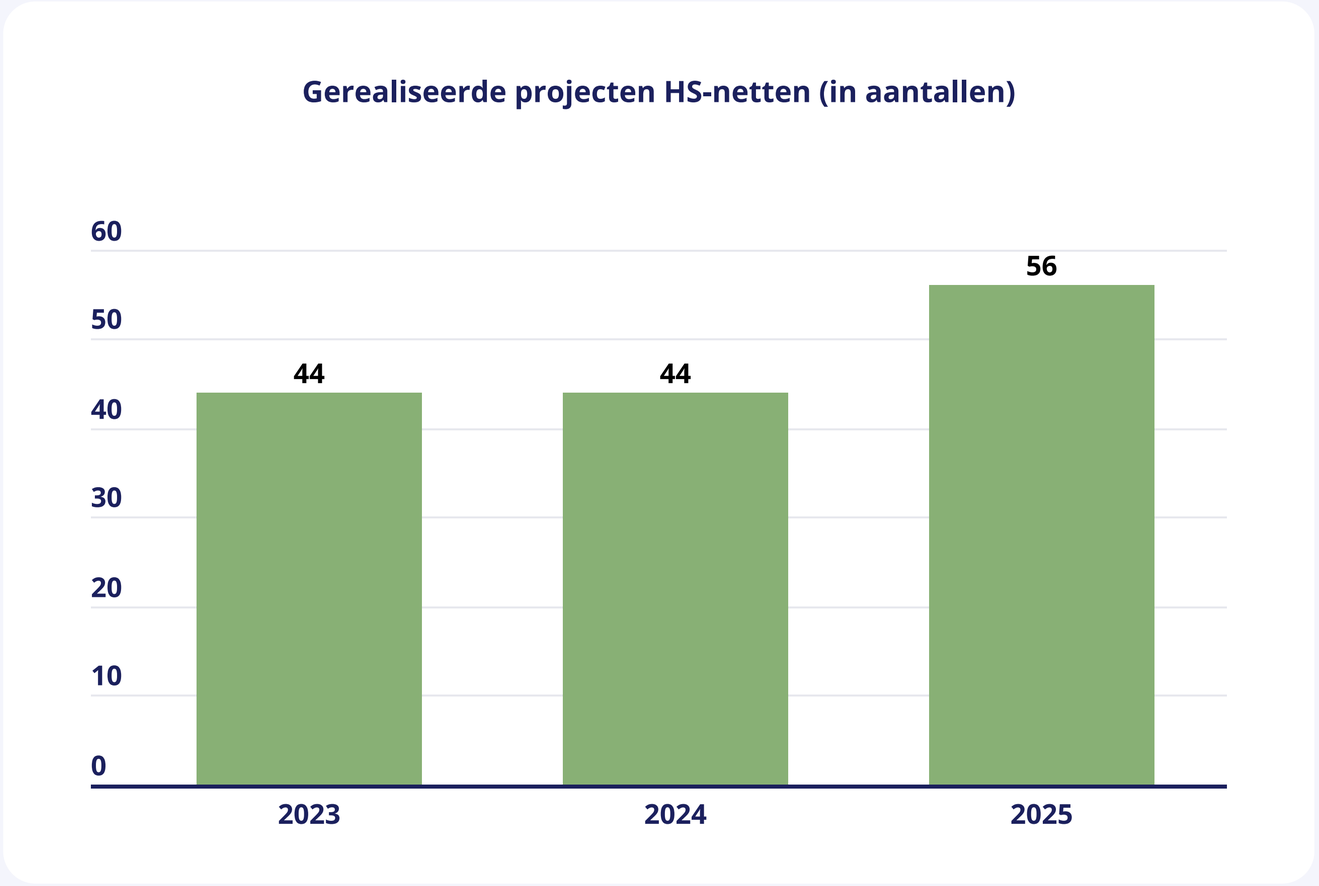
Gerealiseerde uitbreidingen hoogspanningsnetten

Het hoogspanningsnet verbindt grootschalige opwek, internationale verbindingen en regionale netten met elkaar.

In 2025 zijn 56 projecten gerealiseerd. De uitbreiding van het hoogspanningsnet is van uitzonderlijke schaal. Een nieuw station beslaat al snel vijftien voetbalvelden en de doorlooptijd bedraagt gemiddeld tien jaar. Vergunningprocedures, ruimtelijke inpassing, afhankelijkheden tussen projecten en schaarste aan personeel en materiaal bepalen in belangrijke mate het tempo.

De figuur op de volgende pagina laat zien hoe de portefeuille van lopende projecten groeit en hoe deze is opgebouwd uit verschillende typen projecten. Het aantal lopende projecten stijgt met 256 projecten, van 659 (2024) naar 915 (2026) volgens de recente investeringsplannen van TenneT. Vooral het aantal klantgedreven uitbreidingsprojecten neemt sterk toe. Daarmee groeit de projectportefeuille en wordt gewerkt aan structurele uitbreiding van de transportcapaciteit. Tegelijkertijd blijft versnelling nodig.

De focus van nieuwe capaciteitsprojecten ligt steeds nadrukkelijker op het oplossen van knelpunten. Daardoor leveren de projecten die nu in uitvoering zijn meer structurele netruimte op.

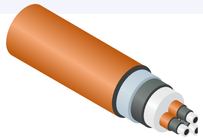
 Bron: Stand van de Uitvoering (maart 2026), Netbeheer Nederland

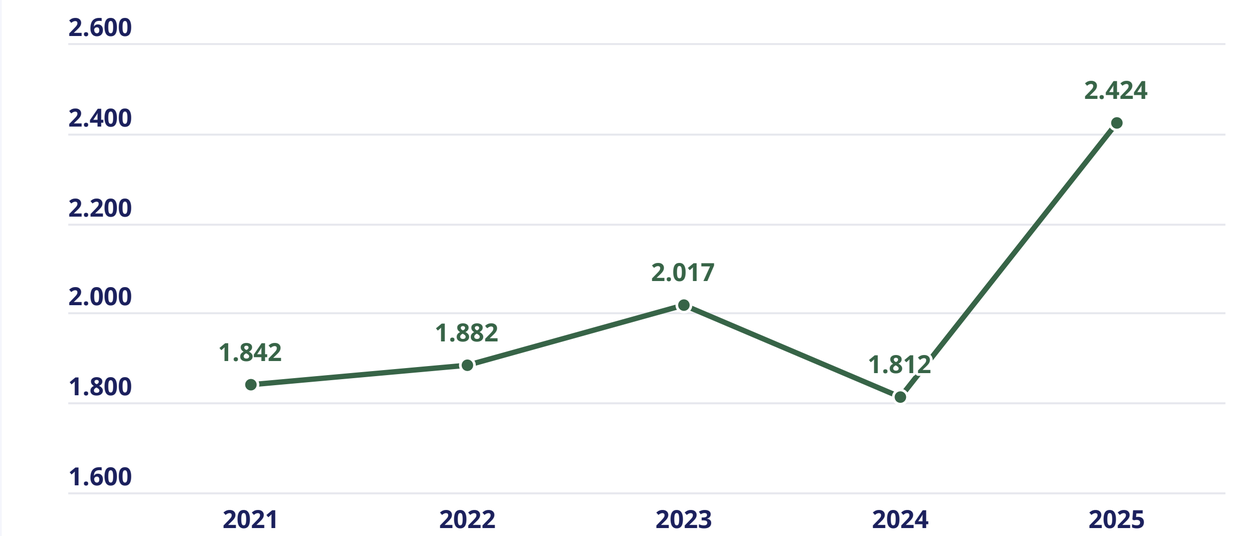
Gerealiseerde uitbreidingen middenpanningsnetten

Het middenspanningsnet vormt de schakel tussen het hoogspanningsnet en woonwijken, bedrijventerreinen en grootschalige opwek. Om inzicht te geven in wat er op het middenspanningsniveau (1 tot 110 kV) gerealiseerd is, wordt de aanleg van kabels, stations en aansluitingen getoond.

Het middenspanningsnet vormt de schakel tussen het hoogspanningsnet en woonwijken, bedrijventerreinen en grootschalige opwek. Om inzicht te geven in wat er op het middenspanningsniveau (1 tot 110 kV) gerealiseerd is, wordt de aanleg van kabels, stations en aansluitingen getoond.

De uitbreiding van het middenspanningsnet zet door. In 2025 is 2.424 kilometer middenspanningskabel aangelegd, een duidelijke stijging ten opzichte van 2024 (1.812 km).

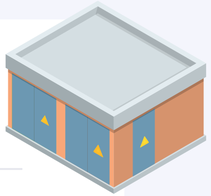

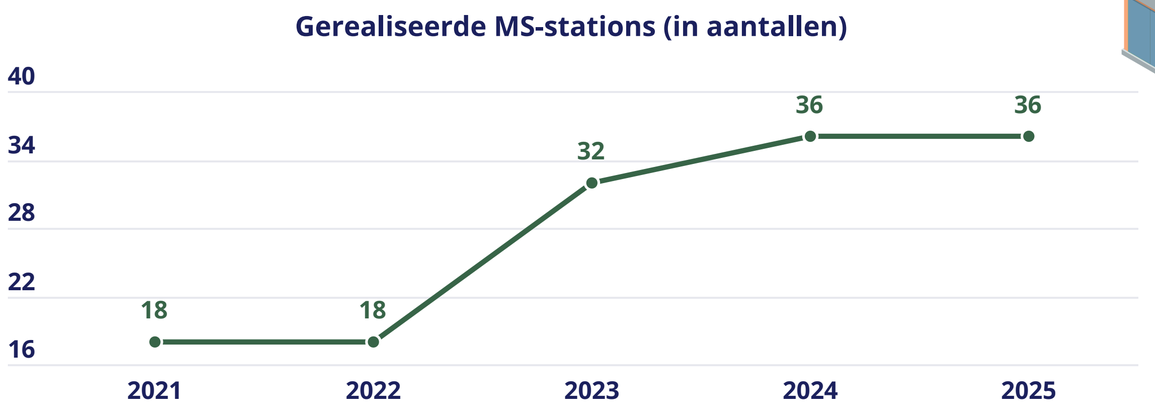
 Bron: Stand van de Uitvoering (maart 2026), Netbeheer Nederland

Deze toename is het positieve effect van de gebiedsaanpak die door de regionale netbeheerders is ingezet. Bij de gebiedsaanpak verschuiven in toenemende mate de werkzaamheden van de netbeheerder naar de aannemer. De aannemer kan hierdoor de werkzaamheden binnen een gebied efficiënter inrichten en uitvoeren. Ook worden vaker meerdere kabels tegelijk aangelegd om capaciteit sneller uit te breiden. Dit leidt, zoals zichtbaar wordt in de realisatiecijfers, tot een hogere productie.

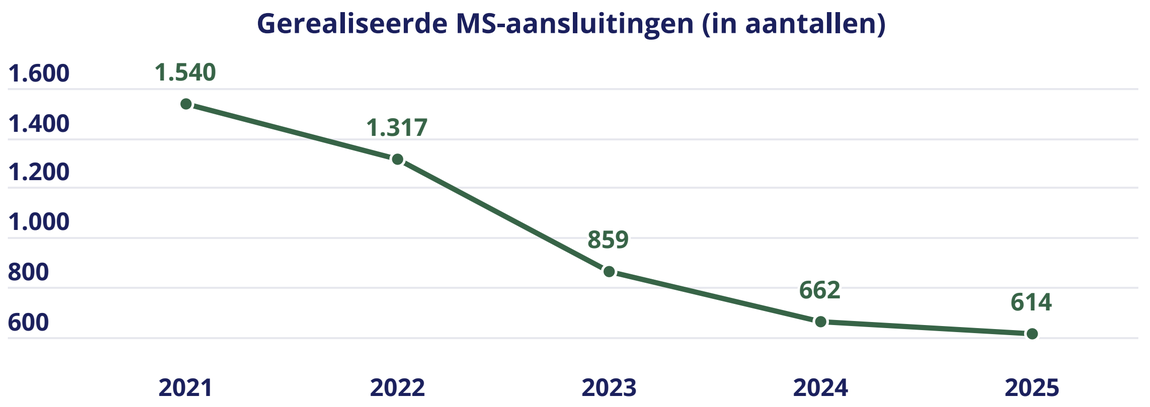
In 2025 zijn 36 middenspanningsstations gerealiseerd, evenveel als in 2024. De bouwtijd van een station is aanzienlijk verkort, doordat steeds vaker kant-en-klare onderdelen worden aangeleverd die op locatie snel kunnen worden samengevoegd. Het verkrijgen van locaties en het doorlopen van wettelijke procedures zorgen er echter voor dat de totale doorlooptijd nog steeds lang blijft. Verdere versnelling is daarom vooral afhankelijk van verbeteringen in deze processtappen.

Hoewel de snelheid van de uitbreidingen toeneemt, is er nog steeds een gebrek aan capaciteit op het elektriciteitsnet. Hierdoor kunnen bedrijven niet of nauwelijks aangesloten worden. Dat leidt tot een daling van de realisatie van nieuwe middenspanningsaansluitingen.

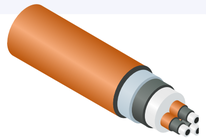
Gerealiseerde uitbreidingen laagspanningsnetten

Het laagspanningsnet (≤ 1kV) verbindt huishoudens, publieke laadpunten en onbemande objecten zoals waterpompen, GSM-masten en openbare verlichting met het elektriciteitsnet.

Netbeheerders breiden het laagspanningsnet in hoog tempo uit. In 2025 is 2.015 kilometer aan kabels gelegd. Daarnaast is er een stijging zichtbaar in het aantal geplaatste transformatorhuisjes.

De stijging is te verklaren door de buurtaanpak, waarbij wijk voor wijk het laagspanningsnet wordt verzwaard. Net als bij de gebiedsaanpak verschuiven werkzaamheden steeds meer van de netbeheerder naar de aannemer. Door niet per straat maar per wijk te werken aan uitbreiding van het laagspanningsnet, kunnen aannemers het werk efficiënter organiseren en uitvoeren. De relatie tussen netbeheerders en aannemers ontwikkelt zich daarbij steeds nadrukkelijker tot een gelijkwaardig partnership.

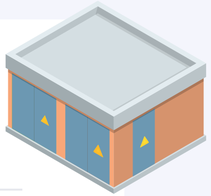
Daarnaast passen aannemers nieuwe werkmethoden toe. Op veel locaties wordt bijvoorbeeld spanningsloos gewerkt. Dat is veiliger voor monteurs en maakt het mogelijk om per dag meer kabels te leggen. Ook worden buurten steeds vaker tijdelijk volledig afgesloten voor verkeer, zodat aannemers goed door kunnen werken. Bewoners ervaren hierdoor kortdurend extra hinder, maar de werkzaamheden zijn sneller afgerond. Netbeheerders en aannemers delen best practices, zodat opgedane kennis in volgende buurten kan worden toegepast.

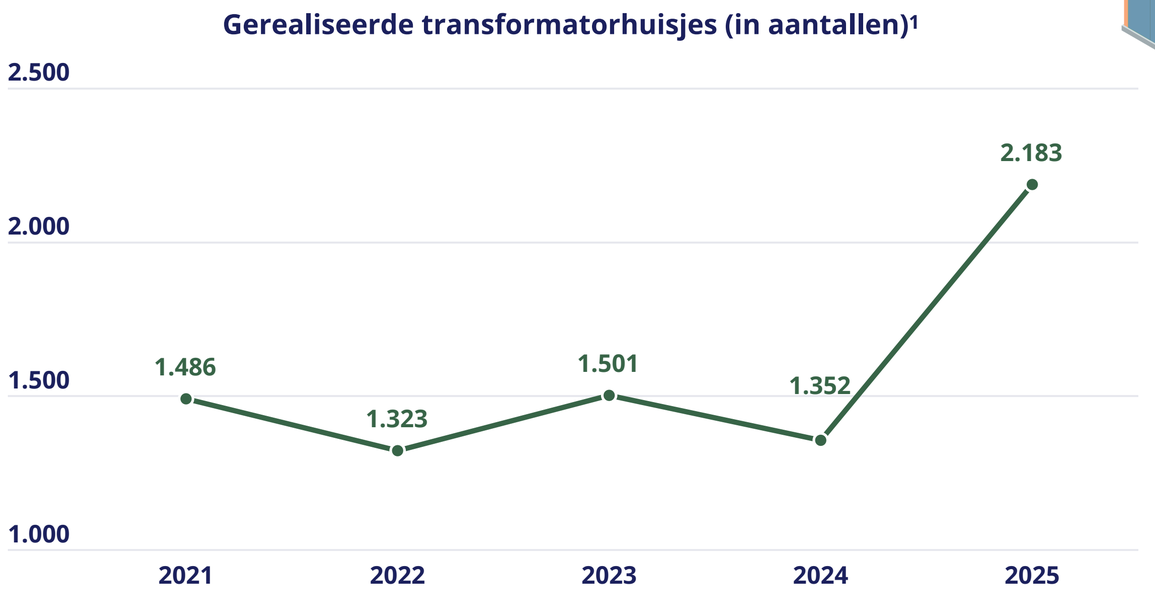

 Bron: Stand van de Uitvoering (maart 2026), Netbeheer Nederland

Naast deze versnellingskansen wordt ingezet op verdere digitalisering van het proces en op innovatie. Zo worden momenteel stekkerbare kabels en tegelwippers getest. Daarnaast is in 2025 onder de noemer ‘LV Next’ een marktuitvraag gedaan naar innovatieve ideeën met de ambitie de werkzaamheden met factor tien te versnellen.

Het tempo van verdere uitbreiding is afhankelijk van geschikte locaties voor transformatorhuisjes en soepele vergunningverlening door gemeenten. Ook op deze onderdelen is blijvende aandacht vereist.

[1] *De cijfers van 2024 wijken significant af van de cijfers die vorig jaar zijn gepresenteerd. Dat komt door een administratieve wijziging bij Enexis. In 2024 werden transformatorhuisjes waar één klant op werd aangesloten ook meegeteld als transformatorhuisjes, maar in 2025 niet meer.*

Om een betere vergelijking tussen 2024 en 2025 mogelijk te maken, is deze correctie ook doorgevoerd in het cijfer van 2024. Hierdoor lijkt het alsof er in 2024 minder gerealiseerd is, omdat de realisatie berekend wordt op basis van het verschil in aantal stations tussen de jaren.

Stand van zaken buurtaanpak

Netbeheerders gebruiken de buurtaanpak als gestandaardiseerde manier om het elektriciteitsnet buurt voor buurt toekomstbestendig te maken. Daarbij worden extra transformatorhuisjes geplaatst en kabels aangelegd, zoveel mogelijk in één keer per buurt. Dit gebeurt in afstemming met gemeenten over locatiekeuze, planning, het beperken van overlast en het uitgeven van vergunningen.

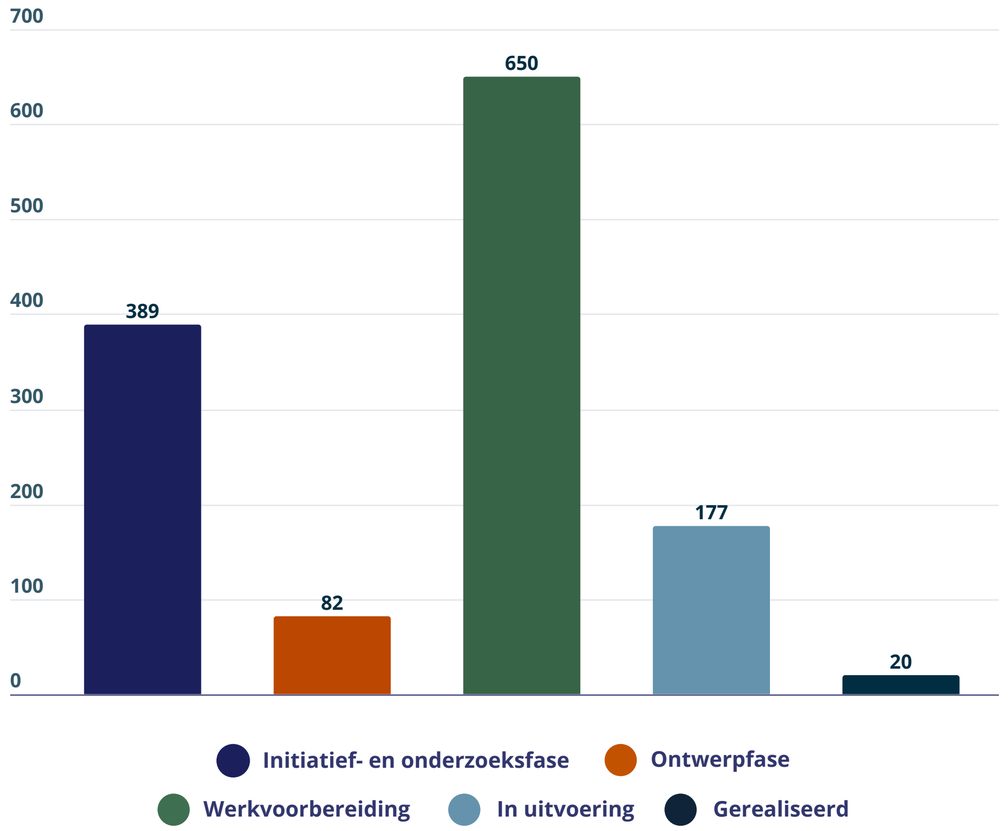
In 2024 verzwaarden netbeheerders 11 buurten; in 2025 waren dat er 20. Het aantal woningen per buurt verschilt echter sterk, waardoor de omvang van de realisatie niet goed met deze indicator alleen kan worden weergegeven. De ontwikkeling van het aantal laagspanningskabels en transformatorhuisjes geeft dit beter weer. Netbeheerders starten bovendien met de buurten waar de noodzaak van verzwaring het grootst is. Dat zijn vaak ook complexe opgaven, waardoor het langer kan duren voordat een buurt volledig is verzwaard.

Eind 2025 werken netbeheerders in 1.298 buurten aan uitbreiding van het net, van onderzoek tot en met uitvoering. Een jaar eerder betrof dit 563 buurten. De groei van de werkvoorraad laat zien dat de gebiedsgerichte aanpak breed wordt toegepast en de basis legt voor verdere uitbreiding in de komende jaren. Inmiddels zijn in alle regio's de contracten met aannemers afgesloten, zodat de uitvoering overal kan beginnen.

1298 buurten totaal in uitvoering

Buurten per fase in de buurtaanpak in 2025 (in aantallen)

De faseringen van de netbeheerders lopen niet hetzelfde, dus de aantallen zijn geconsolideerd.

Hoofdstuk 2

Beter benutten

Grootverbruikers*

**Een samenvoeging van de actielijnen Beter Benutten Mogelijk Maken en Beter Benutten Bedrijven en Instellingen*

Doelstelling

Doel: Efficiëntere netbenutting door en voor grootverbruikers om meer partijen toegang te geven tot transportcapaciteit.

- Stimulering flexibel netgebruik bij bedrijven en instellingen met een grootverbruikersaansluiting
- Bieden van handelingsperspectief aan bedrijven en instellingen die te maken hebben met netcongestie
- Ontwikkelen en verbeteren van de instrumenten die het beter benutten van het net mogelijk maken
- Zorg dragen voor de implementatie en de uitrol van deze instrumenten

Terug- en vooruitkijken

Voortgang afgelopen periode:

- 1e openstellingsronde Flex-e regeling, in totaal zijn circa 550 aanvragen gehonoreerd waarmee bedrijven flexscans, haalbaarheidsstudies en investeringen in flexibiliteitsmaatregelen hebben kunnen doen.
- Nieuw besluit ACM prioriteringskader voor voorrang voor aanvragers met een groot maatschappelijk belang en congestieverzachters.
- Afronding verschillende onderzoeken rondom het zwaarder belasten van het net, flexibiliteitspotentieel in sectoren en de impact van het subsidie-instrumentarium van RVO op netcongestie.
- Publicatie codebesluiten rondom nieuwe contractvormen: groepstransportovereenkomst en capaciteitssturingscontract

Prioriteiten komend jaar:

- 2e openstellingsronde Flex-e regeling met een uitbreiding van de doelgroep en een nieuwe subsidiecategorie specifiek voor het ontsluiten van flexibiliteit voor congestiemanagement
- Implementatie en doorontwikkeling van de verschillende contractvormen.
- Opvolging aanbevelingen uit de verschillende onderzoeken, bijvoorbeeld uit het zwaarder belasten onderzoek het inzetten van de vluchtstrook of aanpassen EMC eisen verder uitwerken, om zo meer partijen aan te sluiten.
- Doorontwikkeling Loket Netcongestie met relevante informatie voor bedrijven en instellingen

Overzicht van acties (1/2)

Adoptie flexoplossingen

- Analyse congestiemanagement – effectiviteit ontsluiten flex
- Harmoniseren naamgeving contracten LNB en RNBs
- Uitrol nieuwe contracten stimuleren bij netbeheerders
- Analyse flexibiliteitspotentieel sectoren
- Congestieneutrale energiehubs
- Monitoring uitrol contractvormen

Inrichten systeem

- Analyse subsidie-instrumentarium voor netcongestieneutraliteit
- Afschakelplannen netbeheerders
- Interactie inzet CBC-redispatch op de markt
- Onderzoeken mogelijkheden standaard flex na verzwaring
- Opschonen wachtrij en rechtvaardigheid toekennen plek op wachtrij
- Inzet Flextenders verbeteren

Technische capaciteit vergroten

- Analyse congestiemanagement – prognoses
- Inzet gasgestookte opwek voor netcongestie
- Onderzoek zwaarder belasten van het net
- Locaties flexibiliteit voor netcongestie verkennen
- Inzet grootschalige batterijen voor invoedings- en afnamecongestie

Overzicht van acties (2/2)

Handelingsperspectief

- Sectorale aanpak
- Ondersteunen MKB
- Flex-e subsidie
- Inzicht wachtrij
- Loket netcongestie

Juridische instrumenten

- Groeps CBC mogelijk maken
- Capaciteitssturingscontract mogelijk maken
- Non firm ATO mogelijk maken (VVTR)
- Uitwerking alternatieve transportrechten (TBTR en TDTR)
- Uitbreiden mogelijkheden cable pooling
- Groeps-TO mogelijk maken
- Groeps-CBC mogelijk maken
- Tijdsduurgebonden transportrecht op RNB vlak
- Tijdsafhankelijke transporttarieven RNB
- Codebesluit GOTORK

1. Adoptie flexoplossingen (1/2)

Actie	Beschrijving	Status	(Beoogde) Oplevering
Analyse flexibiliteitspotentieel sectoren	Via een onderzoek wordt gekeken naar verschillende sectoren (logistiek, kantoren, datacenters en chemische industrie) om een beeld te krijgen van het flexpotentieel en de benodigde incentives om te gaan flexibiliseren.	Het rapport is opgeleverd. De mate van flexibiliteit en de kosten daarvoor variëren per sector. Het rapport doet verschillende aanbevelingen om dit potentieel te ontsluiten. Hiermee wordt aan de slag gegaan bij andere lopende acties.	Q1 2026
Analyse congestiemanagement-effectiviteit ontsluiten flex	Door middel van een onderzoek met onder andere diepte-interviews wordt gekeken naar de wijze waarop de netbeheerders congestiemanagement uitvoeren en de barrières en motivaties die ondernemers ervaren voor het leveren van flexibiliteit.	Het onderzoek wordt uitgevoerd door BlueTerra en Trinomics.	Q2 2026
Harmoniseren naamgeving contracten LNB en RNBs	De verschillende nieuwe contractvormen worden momenteel onder verschillende namen door de verschillende netbeheerders aangeboden. Deze naamgeving wordt zoveel mogelijk geharmoniseerd om de uitrol te vergemakkelijken en herkenbaarheid te vergroten.	Voor nieuwe contractvormen wordt uniforme naamgeving standaard doorgevoerd, bij bestaande contractvormen wordt er per contract gekeken wanneer dit kan.	Q4 2025

1. Adoptie flexoplossingen (2/2)

Actie	Beschrijving	Status	(Beoogde) Oplevering
Uitrol nieuwe contractvormen stimuleren bij netbeheerders	Netbeheerders en marktvertegenwoordigers informeren en stimuleren actief bedrijven en instellingen om gebruik te maken van de mogelijkheden van de nieuwe flexcontracten (aanbodkant verbeteren).	Netbeheerders spannen zich in om in congestiegebieden meer regelbaar vermogen te contracteren. Dat doen zij door o.a. flextenders, flex ontsluiten bij nieuwe klanten, en bestaande klanten te benaderen. De netbeheerders maken afspraken hierover met de ACM in het kader van het verbeterplan*.	Q2 2026
Congestieneutrale voorwaarden energiehubs	Het programma Energiehubs (waarin gewerkt wordt aan de ambitie van het realiseren van 500 energiehubs) verder uitgewerkt, vanuit het LAN wordt meegedacht over de randvoorwaarden om energiehubs congestieneutraal of -positief in te passen.	Het programma Energiehubs wordt verder uitgewerkt.	2030
Monitoring	De implementatie en uitrol van de contractvormen wordt gemonitord en besproken met de stakeholders om knelpunten tijdig te identificeren en adresseren.	Elk kwartaal wordt de implementatie en uitrol van contractvormen besproken met stakeholders.	Doorlopend

* *ACM: netbeheerders moeten meer prioriteit geven aan maatregelen die slimmer netgebruik mogelijk maken | ACM*

2. Handelingsperspectief

Actie	Beschrijving	Status	(Beoogde) Oplevering
Beslisboom voor bedrijven	De Wegwijzer op de RVO-website biedt bedrijven inzicht in welke oplossingen geschikt zijn voor welke situatie, zodat de instrumenten effectiever kunnen worden geïmplementeerd.	Met de laatste update van de Wegwijzer is deze actie afgerond, De Wegwijzer is onderdeel van het loket en zal op die manier bijgehouden worden.	Q4 2025
Sectorale aanpak	Met verschillende sectoren wordt gewerkt aan een sectorspecifieke aanpak voor het bieden van handelingsperspectief en het ontsluiten van flex.	De aanpakken bevinden zich in verschillende stadia van gereedheid.	Verschilt per sector
Ondersteunen mkb	Inspanningen om het mkb handelingsperspectief te geven, flex te ontsluiten en te ondersteunen bij netcongestie, onder andere via een subsidie aan MKB Nederland.	Subsidie is verleend aan MKB Nederland, concrete maatregelen, zoals een opleiding voor installateurs, worden nu verder uitgewerkt.	Doorlopend
Flex-e subsidie	Financiële ondersteuning voor bedrijven en instellingen om hen te helpen flexibiliseren om te kunnen vestigen, groeien of verduurzamen en om regelbare flexibiliteit voor congestiemanagement te ontsluiten via een subsidieregeling.	De 2e ronde openstelling staat gepland voor mei 2026 waarbij de doelgroep is uitgebreid en een extra categorie is toegevoegd.	Q4 2026
Inzicht wachtrij	Een analyse om meer inzicht te ontwikkelen over ondernemers in de wachtrij en hun behoeften om hier beter op in te kunnen spelen.	RVO is bezig met het onderzoek en kijkt naar uitbreiding van het aantal respondenten.	Q4 2026
Loket netcongestie	Het inrichten van een digitaal loket waar gerichte en betrouwbare informatie te vinden is over netcongestie om bedrijven en instellingen handelingsperspectief te bieden bij netcongestie.	De website is live bij RVO en wordt continu verbeterd en geüpdatet.	Doorlopend

3. Inrichten systeem (1/2)

Actie	Beschrijving	Status	(Beoogde) Oplevering
Analyse van het subsidie-instrumentarium voor netcongestieneutraliteit	Analyseren van de invloed op en de kansen van het huidige subsidie-instrumentarium voor het mitigeren van netcongestie.	RVO heeft het onderzoek afgerond. RVO en KGG gaan nu aan de slag met de aanbevelingen.	Q4 2025
Onderzoeken mogelijkheden standaard flex na verzwaring	Onderzoeken in welke situatie het standaard aanbieden van een flexcontract wenselijk is. En hoe omgegaan wordt met de bestaande (flex) contracten na verzwaring.	Deze actie is onderdeel van het Aansluitoffensief en wordt daar verder opgepakt.	
Afschakelplannen netbeheerders	Set aan uniformele, operationele afspraken vastleggen over het proces van afschakeling wanneer vrijwillige en verplichte redispatch en de marktuitvraag te weinig opleveren en overbelasting van het net dreigt, met hierin een duidelijke beschrijving van het proces en de te volgen stappen.	Netbeheerders hebben uniforme operationele afspraken vastgesteld rondom afschakelen bij overbelasting van netcomponenten. De ruimte voor maatschappelijke afwegingen is beperkt gezien er meestal direct gehandeld moet worden bij overbelasting. In overleg met de netbeheerders wordt nog bepaald of hiermee voldoende invulling is gegeven aan de actie.	Q2 2026
Interactie inzet CBC-redispatch op de markt	CBC en redispatch zijn twee contractvormen om flexibiliteit te ontsluiten, in deze actie wordt de behoefte aan beide en beleid rondom het kiezen van een van de twee in kaart gebracht.	Actie wordt op gepauzeerd totdat producten en de markt voldoende volwassen zijn.	

3. Inrichten systeem (2/2)

Actie	Beschrijving	Status	(Beoogde) Oplevering
Nieuw besluit voorrang maatschappelijke projecten op stroomnet	Nieuw besluit over het prioriteringskader met betere onderbouwing om te zorgen dat congestieverzachters en aanvragen met een groot algemeen belang met voorrang kunnen worden aangesloten.	Het nieuwe prioriteringskader is ingegaan op 31 december 2025.	Q1 2026
Inzet flextenders verbeteren	Met een flextender kan de netbeheerder voor een langere periode op strategische plekken flexibel vermogen contracteren. Via een landelijk kader worden uniformele afspraken over het proces rondom flextenders vastgesteld. Deze afspraken worden daarna door de netbeheerders geïmplementeerd.	Het kader is afgerond en alle partijen zijn akkoord.	Q1 2026
Opschonen wachtrij en rechtvaardigheid toekennen plek op wachtrij	Er wordt gewerkt aan het verbeteren en verduidelijken van de wachtrijsystematiek. Ook wordt er een internationale verkenning naar wachtrijsystematieken in het buitenland uitgevoerd.	De netbeheerders hebben het wachtrijproces verduidelijkt (o.a. via webpagina's) en geharmoniseerd. Ook is de wachtrij, met name bij TenneT, opgeschoond. Daarnaast is het onderzoek naar buitenlandse wachtrijsystematiek is afgerond. Momenteel worden de aanbevelingen geoperationaliseerd.	Q2 2026

4) Juridische instrumenten (1/2)

Actie	Beschrijving	Status	(Beoogde) Oplevering
Uitwerking alternatieve transportovereenkomsten (Tijdsblokgebonden transportrecht en tijdsduurgebonden transportrecht)	Mogelijk maken van specifieke vormen van non firm ATOs namelijk het tijdsduurgebonden- (op TenneT-vlak) en tijdsblokgebondencontract (RNB-vlak) door codebesluiten.	Implementatie is afgerond en alle TDTR capaciteit is volledig vergeven en de contracten worden afgesloten. De verdere uitrol is onderdeel van de verbeterplannen*. De uitrol wordt verder gemonitord.	Q1 2026
Capaciteitssturingscontract mogelijk maken	Mogelijk maken voor netbeheerders om aan partijen te vragen om meer of minder in te voeden of af te nemen in ruil voor financiële vergoeding, vastgelegd in een codebesluit.	Op 12 december is het definitieve codebesluit gepubliceerd, netbeheerders hebben simultaan gewerkt aan de implementatie. In het aansluitoffensief wordt met het bedrijfsleven gewerkt aan het verbeteren van de voorwaarden.	Q1 2026
Non-firm ATO mogelijk maken (volledig variabel transportrecht)	Mogelijk maken van contracten zonder gegarandeerde transportcapaciteit om het net niet verder te belasten zodat partijen voor wie dit passend is, toch transportcapaciteit kunnen krijgen vastgelegd in een codebesluit.	Product wordt aangeboden door TenneT, regionale netbeheerders werken aan de implementatie, dit is onderdeel van de verbeterplannen* die de netbeheerders bij de ACM hebben aangeleverd.	Q2 2029
Groeps-CBC mogelijk maken	Mogelijk maken voor een groep bedrijven om samen deel te nemen aan congestiemanagement middels een codebesluit.	Netbeheerders werken aan de implementatie, dit is onderdeel van de vvdcdscsdvdsvsdvsd* die de netbeheerders bij de ACM hebben aangeleverd.	Q4 2026

* *definitieve oplevertermijn wordt bepaald in verbeterafspraken ACM en netbeheerders*

4) Juridische instrumenten (2/2)

Actie	Beschrijving	Status	(Beoogde) Oplevering
Tijdsduurgebonden transportrecht op RNB vlak	Mogelijk maken van een tijdsduurgebonden transportrecht voor aangeslotenen bij de regionale netbeheerder waarmee de aangeslotene recht heeft op transport gedurende een percentage van de uren op jaarbasis door een codebesluit.	In verband met een gebrek aan ruimte op het net voor dit product, en onduidelijkheid over de behoefte van de markt wordt deze actie voorlopig niet verder opgepakt. Daarnaast is er beperkte implementatiecapaciteit bij de netbeheerders.	
Uitbreiding mogelijkheden cable pooling	Uitbreiden van de wettelijke mogelijkheden van cable pooling (delen van een kabel met verschillende aansluitingen) voor andere technieken dan zon en wind zodat kabelcapaciteit volledig benut kan worden middels opname in de Energiewet.	Cable pooling is wettelijk mogelijk met inwerkingtreding van Energiewet 1 januari 2026.	Q1 2026
Codebesluit niet gebruikte transportrechten GOTORK (Gebruik op Tijd of Raak Kwijt)	Met een codebesluit mogelijk maken voor netbeheerders om niet-gebruikte transportrechten terug te nemen en opnieuw uit te geven. Hiermee wordt ruimte op het bestaande net gemaakt voor andere partijen.	Netbeheerders werken aan de implementatie. De regionale netbeheerders ronden hun pilots af en de landelijk netbeheerder zal nu GOTORK ook gaan toepassen.	Q3 2026
Groepstransportovereenkomst mogelijk maken	Door middel van een codebesluit mogelijk maken van een overeenkomst waarbij een groep netgebruikers een gezamenlijk transportvermogen krijgt toegekend.	Op 19 december 2025 is het definitieve codebesluit gepubliceerd. Netbeheerders werken aan de implementatie voor Q1 2027.	Q1 2027
Tijdsafhankelijke transporttarieven Regionale Netbeheerder	Via een codebesluit wijzigen van nettarieven voor grootgebruikers op de netten van de regionale netbeheerders om met financiële prikkels de piekvraag te verlagen.	De netbeheerders hebben het codewijzigingsvoorstel ingediend bij de ACM, de ACM werkt aan een codebesluit.	2028

5) Technische capaciteit vergroten

Actie	Beschrijving	Status	(Beoogde) Oplevering
Analyse congestiemanagement – prognoses	Een analyse rondom congestiemanagement specifiek gericht op de aannames die door de netbeheerders gedaan worden in congestieonderzoeken.	Het onderzoek is uitgezet. Netbeheerders werken aan verbeteren van prognoses, in het Aansluitoffensief wordt besproken hoe stakeholders beter betrokken kunnen worden bij dit proces.	Q2 2026
Inzet gasgestookte opwek voor netcongestie	Het nader verkennen van de inzet van het bestaande gasgestookte vermogen voor congestiemanagement met een focus op centrales die, rekening houdend met de voor- en nadelen en juridische mogelijkheden, het meeste potentieel tonen.	Netbeheerders hebben het potentieel geanalyseerd en de uitdagingen voor het ontsluiten daarvan worden nu in kaart gebracht.	Q2 2026
Onderzoeken mogelijkheden zwaarder belasten van het net	Door middel van een onderzoek inzicht krijgen in wat er al gebeurt en welke mogelijkheden er nog zijn om het net zwaarder te belasten, inclusief de benodigde afwegingen.	Het onderzoek is afgerond. KGG, ACM, netbeheerders en marktpartijen gaan aan de slag met de aanbevelingen.	Q1 2026
Locaties flexibiliteit voor netcongestie verkennen	Het vergroten van inzicht in de flexbehoefte van de netbeheerder, bijvoorbeeld in de vorm van grootschalige batterijen, op het midden- en hoogspanningsnet voor het mitigeren van opwek- en afname-congestie.	De netbeheerders hebben hun flexbehoefte op verschillende wijze in kaart gebracht en dit wordt in 2026 opgenomen in de capaciteitskaart.	Q4 2026
Inzet grootschalige batterijen voor invoedings- en afnamecongestie	Een onderzoek naar de rol van grootschalige opslag bij het mitigeren van afname- en invoedingscongestie met als doel om hier adequaat beleid op te kunnen maken.	DNV is eind januari begonnen met het onderzoek.	Q2 2026

Contractvormen (1/2)

In dit overzicht is zichtbaar welke producten er op dit moment aangeboden worden bij welke netbeheerder afkomstig uit de producten- en dienstencatalogus van Netbeheer Nederland (januari 2026).

	opwek	afname	wachtrij	actieve aansluiting	Te[4]	En[2]	Li[3]	St[4]	Co[5]	Re[6]	Wt[7]
Mogelijkheden voor grootverbruikers binnen het gecontracteerd vermogen (GTV)											
Cablepooling	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓			
Groepstransportovereenkomst (GTO)	✓	✓	✓	✓	Beschikbaar vanaf Q1 2027						
Gesloten Distributiesysteem (GDS)	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Alternatief Transportrecht											
Blokstroom (tijdsblokgebonden transportrecht	✓	✓	✓	✓		✓	Vanaf Q1 ‘26	Vanaf Q1 ‘26	Vanaf Q1 ‘26	Vanaf Q1 ‘26	✓
Tijdsduurgebonden transportrecht	✓	✓	✓	✓	✓						
Reststroom (volledig variabel transportrecht)	✓	✓	✓	✓	✓	Vanaf Q2 ‘29	Vanaf Q2 ‘29	Vanaf Q2 ‘29	Vanaf Q2 ‘29	Vanaf Q2 ‘29	Vanaf Q2 ‘29

Legenda 1 TenneT 2 Enexis Netbeheer 3 Liander 4 Stedin 5 Coteq Netbeheer 6 Rendo Netwerken 7 Westland Infra netbeheer

Contractvormen (2/2)

	opwek	afname	wachtrij	actieve aansluiting	Te[1]	En[1]	Li[2]	St[3]	Co[5]	Re[6]	Wt[7]
Congestiemanagment											
Capaciteitsbeperkingscontract CBC per aansluiting: CBC-Afroep, CBC-Tijdsblok	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Groeps-CBC	✓	✓	✓	✓	Vanaf Q4 2026						
Capaciteitssturingscontract CBC per aansluiting: CSC-Afroep, CSC-Tijdsblok	✓	✓	✓	✓	Vanaf Q1 2026						
Redispatch (vrij aanbieden flexvermogen)	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Biedplichtcontract voor redispatch	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Verplichte deelname congestiemanagement	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

Legenda 1 TenneT 2 Enexis Netbeheer 3 Liander 4 Stedin 5 coteq Netbeheer 6 Rendo Netwerken 7 Westland Infra netbeheer

Indicatoren

Op de volgende pagina’s worden de belangrijkste indicatoren beschreven, afkomstig uit de laatste Stand van de Uitvoering van Netbeheer Nederland. Dit zijn indicatoren die verbonden zijn met het beter benutten van het net voor grootverbruikers.

Wachtlijsten grootverbruik

De vraag naar transportvermogen van grootverbruikers blijft toenemen. In veel regio's groeit het aantal aanvragen sneller dan het elektriciteitsnet kan worden uitgebreid, waardoor wachtlijsten verder oplopen. Tegelijkertijd worden op landelijk niveau maatregelen genomen om bestaande capaciteit beter te benutten en aanvragen gerichter te beoordelen.

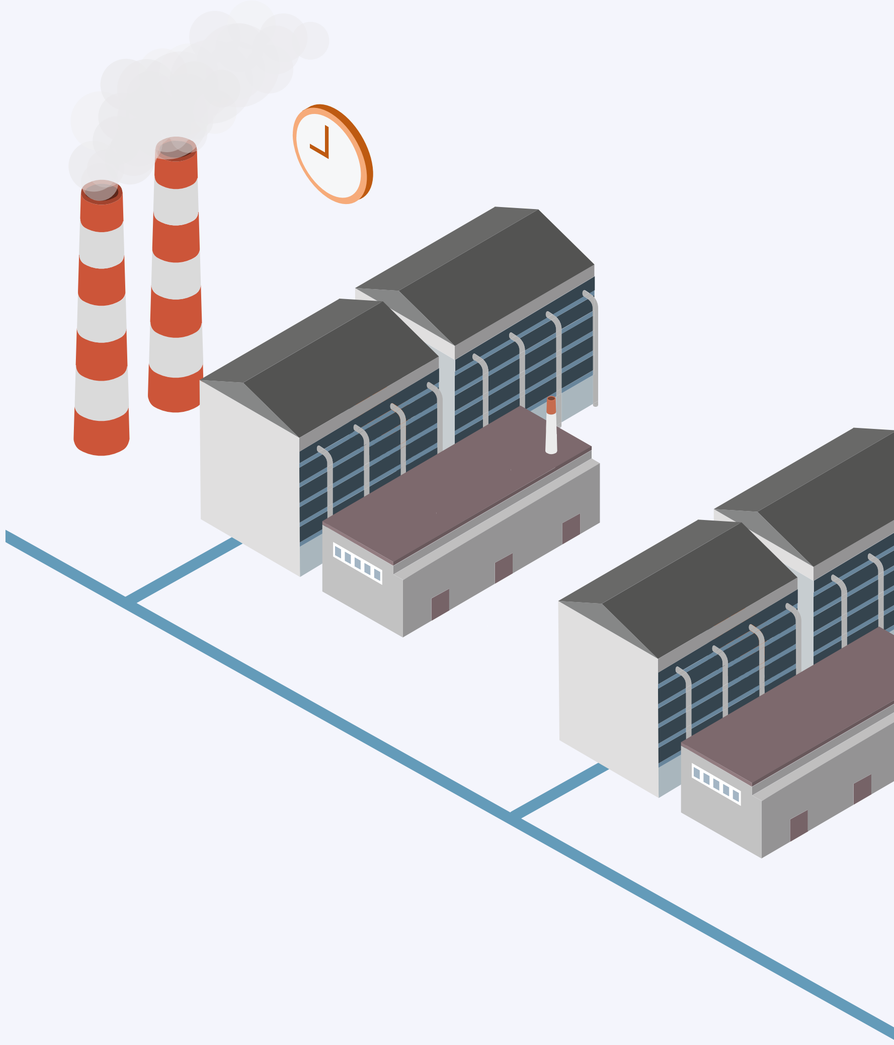
Grootverbruikers zijn bedrijven, instellingen en industriële partijen met een aansluiting groter dan 3x80 Ampère. In gebieden waar geen transportcapaciteit beschikbaar is, worden aanvragen op een wachtlijst geplaatst totdat uitbreiding of herverdeling van capaciteit mogelijk is. De wachttijd kan daarbij oplopen tot meerdere jaren.

De wachtlijsten zijn onderverdeeld in afname en invoeding en bestaan zowel bij regionale netbeheerders als bij de landelijke netbeheerder. Bij afname gaat het om bedrijven die elektriciteit willen gebruiken; bij invoeding om partijen die elektriciteit willen terugleveren, bijvoorbeeld via zonne- of batterijprojecten.

Netbeheerders zetten in op twee sporen om de wachtlijsten te verkorten. Enerzijds wordt het net uitgebreid en verzwaard, wat op langere termijn zorgt voor structurele extra transportcapaciteit. Anderzijds wordt het bestaande net beter benut, bijvoorbeeld door verbruik te verschuiven van piekmomenten naar daluren. Hierdoor kan op kortere termijn extra ruimte ontstaan.

Door het net efficiënter te benutten, kan de benodigde uitbreiding gerichter plaatsvinden en blijven de netkosten beheersbaar.

Meer informatie over de wachtlijsten is beschikbaar via de Capaciteitskaart van Netbeheer Nederland. De Q&A op Partners in Energie geeft uitleg over het wachtlijstproces.

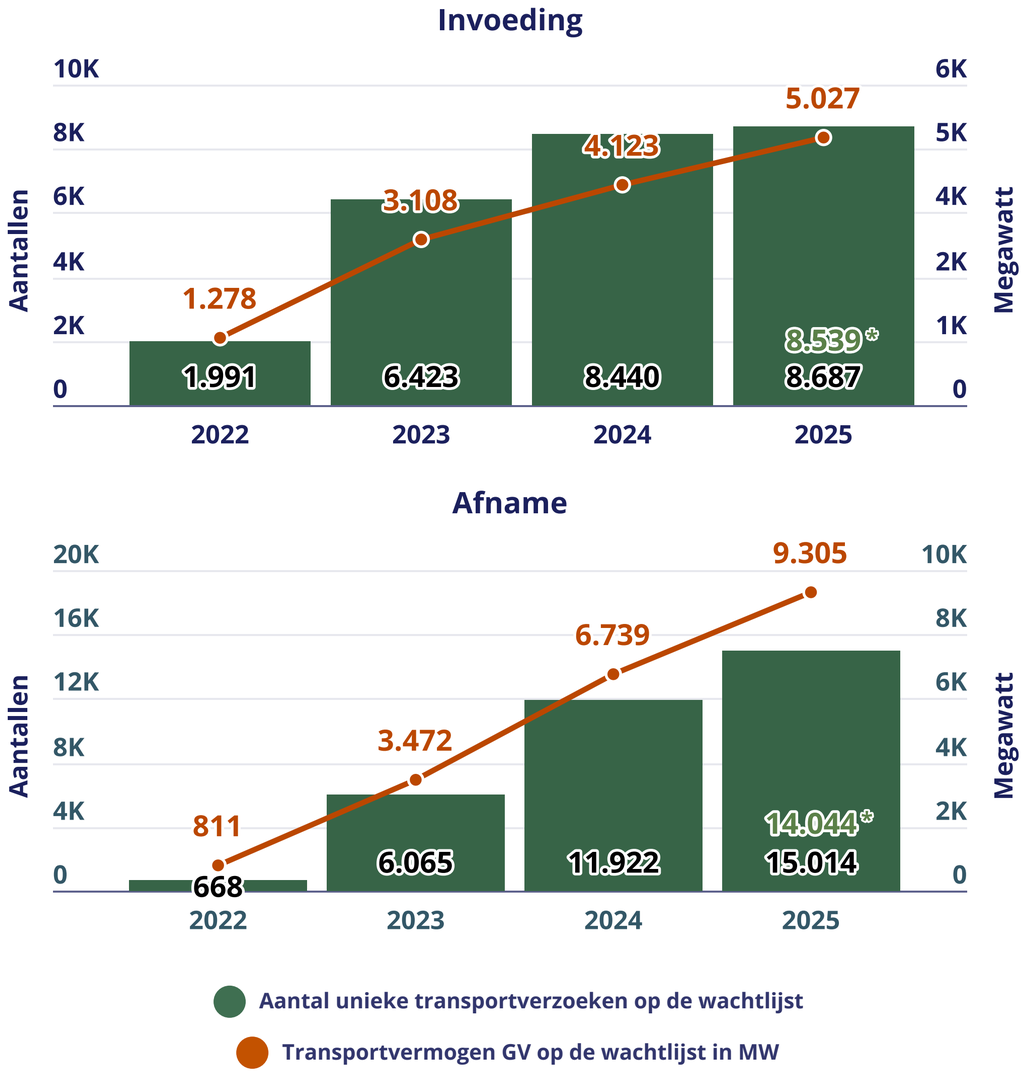

Wachtlijsten regionale netbeheerders

Op de wachtlijsten van de regionale netbeheerders staan grootverbruikers die transportvermogen hebben aangevraagd en die niet meteen transportvermogen toegezegd hebben gekregen. Deze partijen zijn doorgaans aangesloten op het middenspanningsnet. Bij afname gaat het voornamelijk om aanvragen van bedrijven. Bij invoeding betreft het veelal (kleinere) zonneparken en zonneprojecten op daken van bedrijven en instellingen.

In 2025 zijn de wachtlijsten verder toegenomen, zowel voor afname als voor invoeding. Voor afname staan 15.014 unieke transportverzoeken op de wachtlijst. Voor invoeding gaat het om 8.687 aanvragen. Ook het gezamenlijk gevraagde vermogen (de totale omvang van de elektriciteitsvraag) is verder gestegen.

In het afgelopen jaar is – met name door het beter benutten van het bestaande net – extra ruimte gecreëerd. Hierdoor kon ongeveer 5% van de transportverzoeken worden gehonoreerd. Desondanks blijft het aantal nieuwe aanvragen groter dan het aantal aanvragen waarvoor transportcapaciteit beschikbaar kan worden gesteld. Per saldo zijn de wachtlijsten daardoor verder toegenomen.

** aantal unieke transportverzoeken op de wachtlijst in het eerste halfjaar van 2025, afkomstig uit de Stand van de Uitvoering halfjaarpublicatie 2025*

Bron: Stand van de Uitvoering (maart 2026), Netbeheer Nederland

Wachtlijst landelijke netbeheerder

Op de wachtlijst van landelijke netbeheerder TenneT staan met name industriële grootverbruikers, batterijprojecten en datacenters.

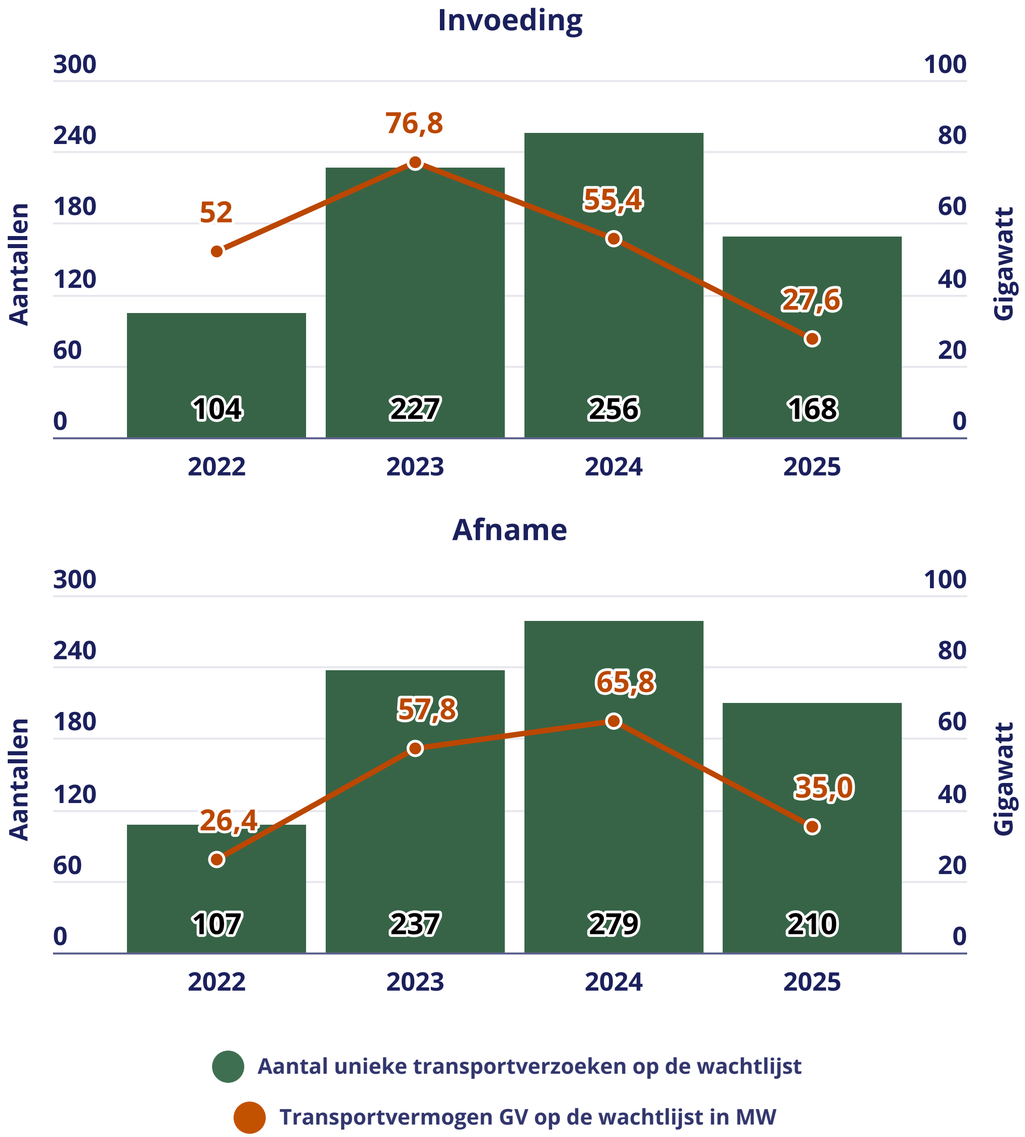
Eind 2025 staan 210 unieke aanvragen voor afname op de wachtlijst en 168 voor invoeding. Daarmee is de wachtlijst kleiner dan een jaar eerder, maar nog steeds omvangrijk.

Tot en met 2024 groeide de wachtlijst sterk. Dat kwam onder meer doordat partijen soms op meerdere hoogspanningsstations tegelijk een aanvraag indienden om hun kans op transportcapaciteit te vergroten. Hierdoor lag het aantal aanvragen hoger dan het aantal unieke projecten.

In 2025 is de wachtlijst verkort door verschillende maatregelen. TenneT heeft de lijst opgeschoond, waardoor alleen aanvragen met een reële economische kans op aansluiting zijn blijven staan. Daarnaast is via onder meer het Tijdsduurgebonden transportrecht (TDTR) aan bijna 50 klanten een contract aangeboden, waarvan er inmiddels 20 zijn ondertekend.

Als gevolg daarvan is ongeveer de helft van de aanvragen die eind 2024 op de wachtlijst stonden in 2025 gehonoreerd of geannuleerd. Tegelijkertijd blijven nieuwe aanvragen binnenkomen. Ongeveer een kwart van de huidige wachtlijst bestaat uit verzoeken die in 2025 zijn ingediend, waardoor de lijst in beweging blijft.

De verkorting van de landelijke wachtlijst verandert niet dat de vraag naar transportvermogen op hoogspanningsniveau structureel groot blijft. Nieuwe aanvragen bestaan in toenemende mate uit projecten waar maatschappelijke prioriteit voor wordt aangevraagd. Het gaat daarbij vaak om batterijpartijen die als congestieverzachter op het net aangesloten willen worden. Tegelijkertijd neemt ook het aantal aanvragen van datacenters toe.

 Bron: Stand van de Uitvoering (maart 2026), Netbeheer Nederland

Maatschappelijke prioriteit in de wachtlijst

Het prioriteringskader van de ACM bepaalt hoe netbeheerders beschikbare transportcapaciteit verdelen in tijden van transportschaarste. Dit kader zorgt ervoor dat aanvragen voor maatschappelijke functies niet onderaan de wachtlijst terechtkomen, maar voorrang (prioriteit) krijgen wanneer transportcapaciteit beschikbaar komt.

Het gaat om congestieverzachters, veiligheidsinstanties en basisbehoeften zoals wonen en onderwijs. Aanvragers die niet tot een geprioriteerde categorie behoren, komen in aanmerking op volgorde van aanvraag.

Per 1 januari 2026 is het prioriteringskader van de ACM ingegaan. De netbeheerders hebben tot 1 juli 2026 de tijd om het nieuwe kader te implementeren. Vanaf dat moment komen groot- en kleinverbruikers op één integrale wachtlijst te staan.

Congestieverzachters verminderen netcongestie en creëren ruimte voor andere klanten

Dit betekent echter niet dat congestieverzachters automatisch transportcapaciteit krijgen. Aanvragen worden stapsgewijs beoordeeld. Netbeheerders toetsen eerst of een aanvraag voldoet aan de gestelde voorwaarden en beoordelen vervolgens of de voorgestelde oplossing technisch daadwerkelijk kan bijdragen aan het verminderen van congestie.

Daarnaast kan het voorkomen dat er meer congestieverzachters op de wachtlijst staan dan op een bepaald moment nodig zijn om het knelpunt op te lossen. In dat geval selecteren netbeheerders de meest doelmatige oplossingen, bijvoorbeeld op basis van kostenefficiëntie. Pas wanneer alle afspraken zijn vastgelegd en de congestieverzachter daadwerkelijk inzetbaar is, wordt deze van de wachtlijst gehaald.

Onderstaande figuur toont het aantal aanvragen voor maatschappelijke prioriteit dat op de wachtlijst staat op basis van het oude kader. In 2025 is het aantal aanvragen voor transportcapaciteit in alle categorieën toegenomen. Tegelijkertijd is ongeveer een kwart van de aanvragen die eind 2024 op de wachtlijst stonden, in 2025 gehonoreerd of geannuleerd.

Naar verwachting zal het totaal aantal aanvragen met maatschappelijke prioriteit, mede door het nieuwe kader, de komende jaren verder toenemen.

Categorie 1: Congestieverzachters

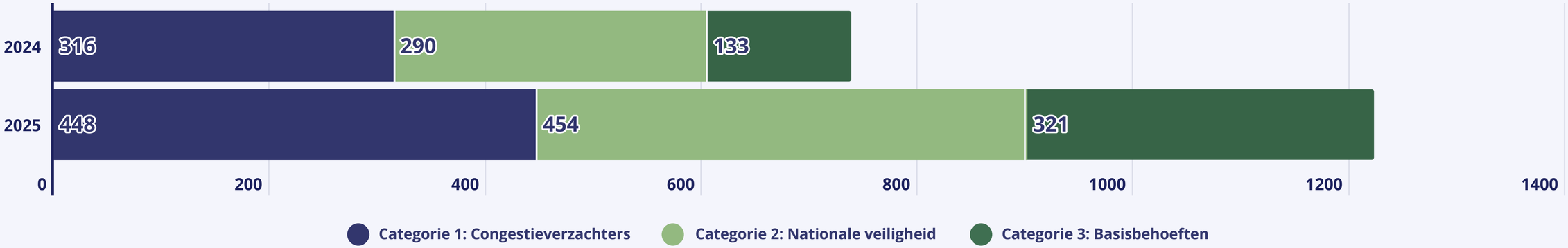
Klanten in deze categorie verminderen netcongestie en creëren daarmee ruimte voor andere klanten.

Categorie 2: Veiligheid

Klanten in deze categorie vervullen een veiligheidsfunctie, zoals noodhulp, politie, defensie, veiligheidsdiensten, justitie, waterbeheer en acute gezondheidszorg.

Categorie 3: Basisbehoeften

Klanten in deze categorie voorzien in basisbehoeften, zoals onderwijs, warmtevoorzieningen, gasnetten en toekomstige woningbouwprojecten.

 Bron: Stand van de Uitvoering (maart 2026), Netbeheer Nederland

Congestiemanagement

Wanneer op delen van het elektriciteitsnet overbelasting dreigt, zetten netbeheerders congestiemanagement in. Daarmee voorkomen zij dat kabels en transformatoren overbelast raken en storingen ontstaan. Congestiemanagement is daarmee een instrument om het net veilig en betrouwbaar te houden wanneer uitbreiding (nog) niet mogelijk is.

Netbeheerders maken afspraken met grootverbruikers via congestiemanagementcontracten. Klanten ontvangen hiervoor een vergoeding en spreken af dat zij hun invoeding of afname tijdelijk aanpassen wanneer dat nodig is. In de praktijk kan dat betekenen dat een zonnepark tijdelijk minder teruglevert of dat een bedrijf tijdens piekuren zijn productieproces aanpast.

De afgelopen jaren waren twee vormen van capaciteitsmanagementcontracten beschikbaar: het capaciteitsbeperkingscontract (CBC) en redispatch.

- Capaciteitsbeperkingscontracten: dit contract wordt vooral ingezet bij voorzienbare drukte op het net. Netbeheerder en klant maken vooraf afspraken over het tijdelijk beperken van transportvermogen.
- Redispatch: dit contract wordt ingezet wanneer op dezelfde dag bijsturing nodig is door onverwachte veranderingen in opwek of verbruik. Dit vraagt om een directe marktuitvraag en gelijktijdige bijsturing binnen én buiten het congestiegebied.

Het verschil tussen beide vormen zit daarmee vooral in het moment van inzet en de wijze waarop flexibiliteit wordt georganiseerd.

Capaciteitsbeperkingscontracten

Met een capaciteitsbeperkingscontract (CBC) spreken netbeheerder en klant vooraf af onder welke voorwaarden het transportvermogen tijdelijk kan worden beperkt.

Er zijn twee vormen van CBC:

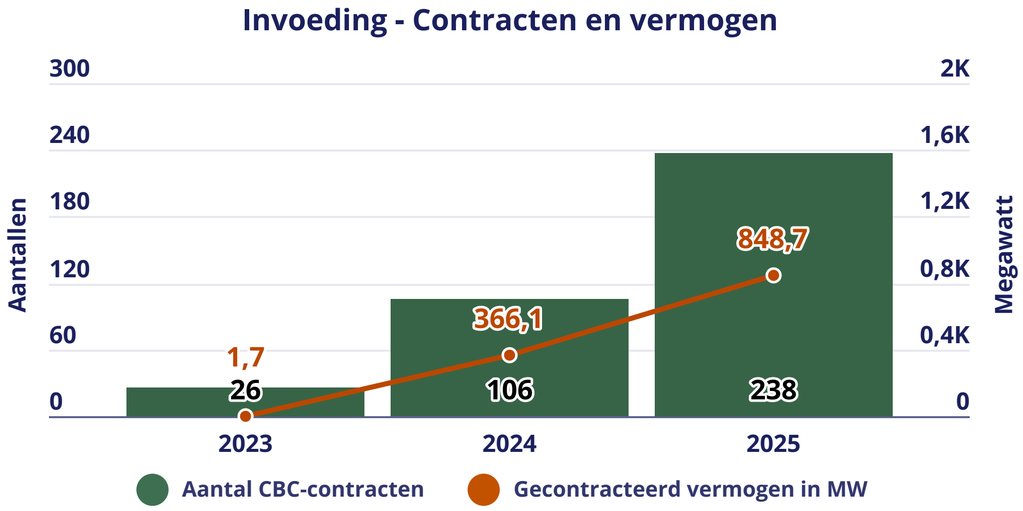
- **Beperking op afroep:** de netbeheerder kan vragen het transport tijdelijk te beperken wanneer dat nodig is.
- **Beperking tijdens vooraf overeengekomen tijdsblokken:** de beperking geldt automatisch binnen afgesproken perioden, bijvoorbeeld tijdens structurele piekuren.

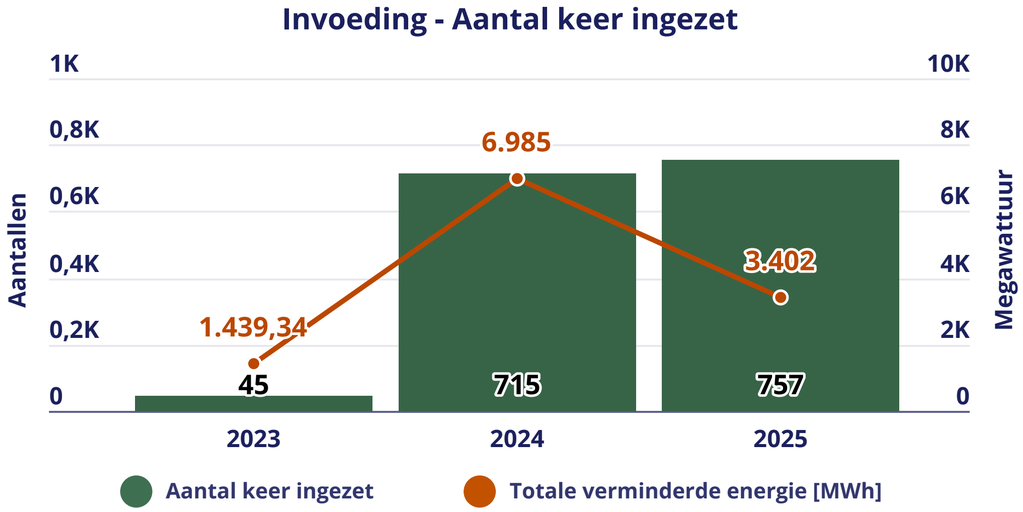
Capaciteitsbeperkingscontracten op invoeding

Er waren in 2025 voor invoeding 238 CBC-contracten actief (848,7 MW). Het deel van deze contracten dat op afroep werkt is in 2025 757 keer ingezet. Daardoor is er 3.402 MWh minder energie ingevoed. Dat is aanzienlijk minder dan het jaar ervoor. In 2024 was sprake van overbelasting van enkele stations. Door technische maatregelen te nemen is dit probleem opgelost en was in 2025 minder congestiemanagement bij invoeding nodig.

Het afsluiten van een capaciteitsbeperkingscontract met invoeders is doorgaans eenvoudiger dan met afnemers. Het tijdelijk verlagen van invoeding, bijvoorbeeld door een zonnepark, is in veel gevallen technisch en operationeel makkelijker te realiseren dan het verminderen van afname door een fabriek.

Het tijdelijk verminderen van het elektriciteitsverbruik kan directe gevolgen hebben voor productieprocessen en de bedrijfsvoering. Daardoor is de bereidheid om dergelijke afspraken te maken bij afnemers vaak beperkter.

Capaciteitsbeperkingscontracten op afname

Voor afname waren in 2025 243 CBC-contracten actief (499 MW). De contracten op basis van afroep zijn 47 keer ingezet. Dat is een stijging ten opzichte van 2024. Deze toename loopt echter niet volledig gelijk met de groei van het aantal afgesloten contracten. Dat komt vooral doordat netbeheerders contracten steeds vaker proactief afsluiten in gebieden waar nu nog geen fysieke congestie optreedt, maar waar op termijn knelpunten worden verwacht. Zo wordt het systeem tijdig voorbereid op toekomstige congestie.

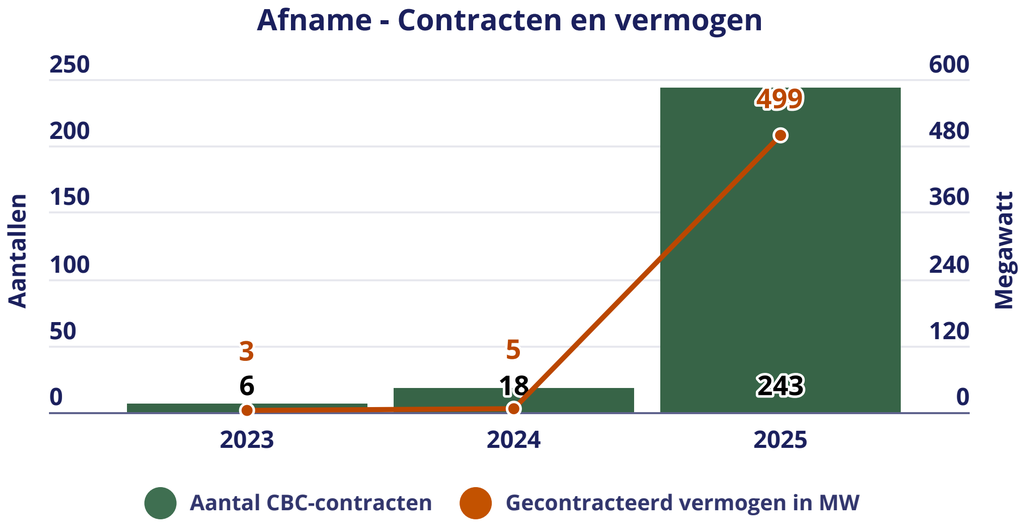
Ontwikkeling van capaciteitsbeperkingscontracten

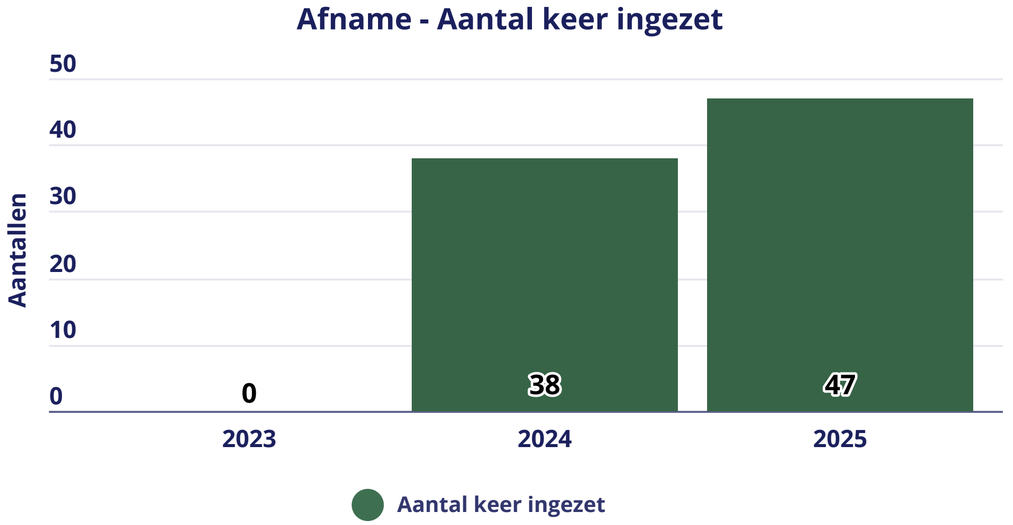
Het totale aantal afgesloten capaciteitsbeperkingscontracten is de afgelopen periode sterk toegenomen. Een belangrijke reden hiervoor is de standaardisatie van contracten. Waar voorheen vaak maatwerk per overeenkomst nodig was, ligt er nu een gestandaardiseerd contract waarvan de voorwaarden vooraf duidelijk zijn. Daardoor kost het minder tijd om met klanten afspraken te maken en kunnen netbeheerders meer contracten in een kortere tijd afsluiten.

Daarnaast zijn raamovereenkomsten met grotere partijen gesloten, bijvoorbeeld met beheerders van meerdere zonneparken. Dit maakte het mogelijk om voor meerdere aansluitingen tegelijk een capaciteitsbeperkingscontract af te sluiten onder vergelijkbare voorwaarden.

Netbeheerders hebben ook hun klantbenadering verder opgeschaald en verbeterd. Tegelijkertijd groeit bij bedrijven het bewustzijn dat flexibel gebruik van elektriciteit een onderdeel wordt van hun bedrijfsvoering. Dat maakt het voor steeds meer partijen een werkbare optie om afspraken te maken over flexibel gebruik.

Netbeheerders werken momenteel aan de doorontwikkeling van het capaciteitsbeperkingscontract naar het capaciteitssturingscontract (CSC). Dit contract biedt meer flexibiliteit: naast het beperken van afname of teruglevering is het nu ook mogelijk om in de piek extra stroom terug te leveren en af te nemen.

 Bron: Stand van de Uitvoering (maart 2026), Netbeheer Nederland

Redispatch

Redispatch wordt ingezet wanneer op korte termijn extra flexibiliteit nodig is om overbelasting op het elektriciteitsnet te voorkomen. Netbeheerders plaatsen in dat geval een uitvraag op GOPACS, het platform voor congestiemanagement. Aangesloten bedrijven kunnen een bod uitbrengen om hun invoeding of afname tijdelijk aan te passen tegen vergoeding.

Redispatch kent twee vormen:

- Vrije bieding: een klant beslist zelf of zij een bod uitbrengt naar aanleiding van een uitvraag. De netbeheerder beoordeelt vervolgens of het aanbod wordt geaccepteerd en onder welke voorwaarden.
- Biedplichtcontract: een klant is verplicht een bod uit te brengen volgens vooraf overeengekomen voorwaarden en prijskaders. Deze verplichting kan gelden voor dagelijkse biedingen, voor specifieke periodes in het jaar of voor vaste tijdsblokken.

Redispatch kan alleen plaatsvinden wanneer twee acties gelijktijdig worden uitgevoerd om het elektriciteitsnet in balans te houden. In een gebied waar overbelasting dreigt, vermindert een partij de afname of invoeding. Tegelijkertijd compenseert een andere partij buiten het congestiegebied dit volumeverlies door juist meer af te nemen of in te voeden. Deze ‘tegenbieding’ is noodzakelijk om vraag en aanbod in evenwicht te houden.

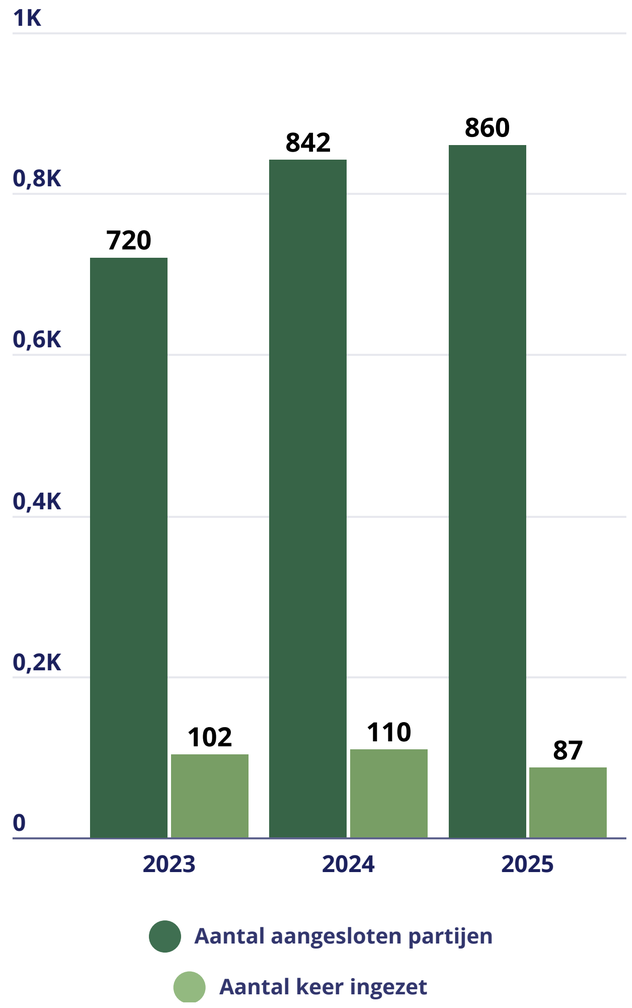
In 2025 waren 860 partijen geprekwalificeerd voor redispatch, tegenover 842 in 2024. Daarmee groeit het aantal partijen dat kan deelnemen aan deze vorm van congestiemanagement. Het aantal keren dat redispatch is ingezet daalde van 110 in 2024 naar 87 in 2025.

Tegelijkertijd blijft het aantal daadwerkelijke biedingen achter bij wat nodig is om redispatch op grotere schaal in te zetten. De toepassing kent nog uitdagingen. Zo is het technisch niet altijd mogelijk om elektriciteitsgebruik te sturen.

Ook is redispatch voor onafhankelijke congestiedienstverleners nog beperkt toegankelijk en kan deelname belemmeringen opleveren in andere marktprocessen. Wanneer onvoldoende biedingen beschikbaar zijn, kan redispatch niet plaatsvinden en wordt noodcurtailment ingezet.

Netbeheerders werken samen met GOPACS en marktpartijen aan verdere ontwikkeling van redispatch, zodat het instrument breder en effectiever kan worden ingezet.

Afname - Aantal keer ingezet (in aantallen)

 Bron: Stand van de Uitvoering (maart 2026), Netbeheer Nederland

Alternatieve transportrechten

Niet alle capaciteit op het elektriciteitsnet wordt op ieder moment benut. In daluren, bijvoorbeeld ’s nachts of in perioden met lagere vraag, is er vaak nog transportruimte beschikbaar. Alternatieve transportrechten maken het mogelijk om deze ruimte beter te gebruiken.

Met een alternatief transportrecht krijgen klanten geen continu en volledig transportrecht, maar toegang tot capaciteit onder specifieke voorwaarden. Zo wordt het gebruik verplaatst naar momenten waarop het net structureel minder belast is en wordt het bestaande net beter benut. Klanten met een alternatief transportrecht ontvangen een korting op hun nettarieven.

Als een klant kan volstaan met een alternatief transportrecht, kan die soms sneller over transportcapaciteit beschikken dan wanneer deze blijft wachten op een vast transportrecht.

Ook bestaande klanten kunnen helpen het net beter te benutten. Zij kunnen hun vaste transportrecht (gedeeltelijk) omzetten naar een alternatief transportrecht als zij hun elektriciteitsgebruik in de tijd kunnen verschuiven. Door bijvoorbeeld een wagenpark of batterij buiten de piekuren te laden, maken zij gebruik van beschikbare capaciteit in daluren en helpen zij piekbelasting te verminderen.

Alternatieve transportrechten zijn in principe in heel Nederland beschikbaar. In de praktijk verschilt de ruimte op het elektriciteitsnet echter per regio. Sommige delen van het net zijn voller dan andere, waardoor er niet overal voldoende dalruimte is om deze alternatieve rechten aan te bieden. Daardoor kan het voorkomen dat een netbeheerder in het ene gebied of voor de ene klant wél een alternatief transportrecht kan toekennen en in een ander gebied of voor een andere klant niet.

In 2025 is het aantal alternatieve transportrechten toegenomen. Daarmee worden deze contractvormen vaker ingezet om beschikbare dalruimte te benutten en het net efficiënter te gebruiken.

10 2025 — **3** 2024

Reststroom
(volledig variabel transportrecht)

Transportrecht in een congestiegebied op momenten dat er voldoende transportcapaciteit beschikbaar is. De netbeheerder laat uiterlijk een dag van tevoren weten of en, zo ja, op welke momenten en hoeveel transportcapaciteit er beschikbaar is.

142 2025 — **41** 2024

Blokstroom
(tijdsblokgebonden transportrecht)

Transportrecht binnen vooraf vastgelegde tijdsblokken buiten de piekmomenten. Bijvoorbeeld voor het opladen van een wagenpark in de nacht. Dit contract wordt alleen door de regionale netbeheerders aangeboden.

10 2025 — **4** 2024

Tijdsduurgebonden transportrecht

Transportrecht op het hoogspanningsnet voor minimaal 85% van het aantal uren in de overeenkomst. Voor de overige 15% laat de netbeheerder een dag van tevoren weten of en hoeveel transportvermogen beschikbaar is. Dit contract wordt alleen door TenneT aangeboden.

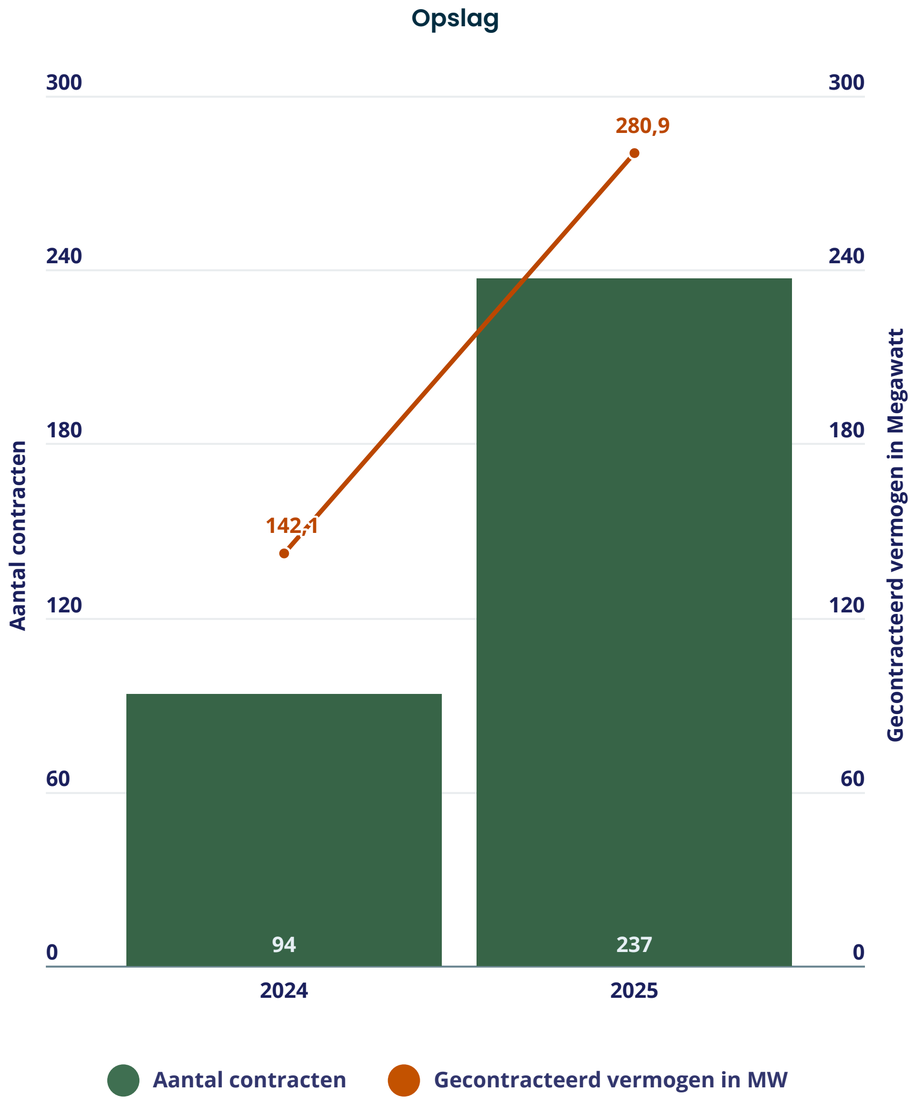
Overige vormen van flexibiliteit

Naast congestiemanagement en alternatieve transportrechten ondersteunen netbeheerders ook andere oplossingen die flexibel gebruik van het net mogelijk maken. Deze oplossingen richten zich op het slimmer gebruiken van het net, het opvangen van pieken en het beter verdelen van bestaande capaciteit.

Opslag

Opslag speelt een steeds grotere rol in het energiesysteem. Doordat opwek uit zon en wind fluctueert, vallen opwek en vraag niet altijd samen in tijd en plaats. Opslaginstallaties, zoals batterijen of e-boilers, maken het mogelijk overschotten tijdelijk op slaan en later te gebruiken, zodat vraag en aanbod beter in balans blijven.

Opslaginstallaties kunnen onder voorwaarden worden ingezet als congestieverzachter. Binnen het prioriteringskader van de ACM hebben netbeheerders ruimte om aanvullende kaders te stellen voor deze inzet, bijvoorbeeld ten aanzien van minimale omvang en inzetbaarheid bij het verminderen van congestie. Dit vraagt om afspraken tussen klant en de netbeheerder over beschikbaarheid en inzet van de installatie. Opslag kan zo – onder voorwaarden - bijdragen aan het vrijmaken van transportcapaciteit binnen het bestaande net. Tegelijkertijd vergroot het de flexibiliteit en leveringszekerheid van het energiesysteem op korte en lange termijn.

April 2026 *Bron: Stand van de Uitvoering (maart 2026), Netbeheer Nederland*

Kleinverbruikers

Doelstelling

Kleinverbruikers zijn huishoudens, bedrijven en instellingen aangesloten op het laagspanningsnet

Doel: efficiënter gebruik van het laagspanningsnet

Financiële prikkels
Tijdafhankelijke tarieven en flexibiliteitsdiensten voor kleinverbruikers

Slimme apparaten
Automatisch sturen naar rustige momenten, zonder comfortverlies

Publiekscommunicatie
Bewustwording en gedragsverandering bij huishoudens (Zet ook de knop om)

Inzicht en netveiligheid
Beter inzicht in belasting en capaciteit van het laagspanningsnet

Terug- en vooruitkijken

De actielijn Beter Benutten - Kleinverbruikers werkt aan een toekomstbestendig energiesysteem waarin kleinverbruikers het laagspanningsnet slimmer benutten, met behoud van comfort en regie. De volgende pagina's beschrijven de voortgang van een selectie van maatregelen binnen deze actielijn.

Voortgang afgelopen periode:

- Standaarden slimme apparaten: Trajecten gestart voor Nederlands Technische Afspraken (NTA) voor warmtepompen, zonne-omvormers, thuisbatterijen en Home Energy Management systemen (HEMS); NTA voor warmtepompen in afrondende fase.
- Publiekscampagne netbewust gedrag: nieuwe campagneflight uitgevoerd met breed doelgroepbereik en inzichten in effectieve communicatie.

Prioriteiten komend jaar:

- Time-of-Use nettarieven: afronden en indienen codevoorstel voor tijdsafhankelijke nettarieven als landelijke prikkel voor flexibel netgebruik.
- Flexibiliteitsdiensten voor kleinverbruikers: wegnemen van belemmeringen voor brede toepassing van kleinverbruikersflexibiliteit, in samenwerking met marktpartijen, netbeheerders en de ACM.
- Afronding standaarden: oplevering NTA's en voorbereiding implementatie bij marktpartijen.
- Campagne vervolg: nieuwe flight met meer focus op slimme apparaten en handelingsopties voor huishoudens.

Overzicht van acties

Slimme apparaten, gebouwen en voertuigen

- Slimme apparaten en HEMS
- Netbewust laden
- Net-efficiënte installaties de bestaande bouw
- Netbewuste nieuwbouw

Financiële prikkels en marktordening

- Tijdgebonden nettarief voor kleinverbruikers
- Vrijwillig congestiemanagement en flexproducten

Communicatie, gedrag en draagvlak

- Vraagrespons en gedragsprikkels
- Publiekscommunicatie over flexibel energieverbruik

Inzicht en netveiligheid

- Veiligheidsmaatregelen om stroomstoringen te voorkomen
- Vergroten van inzicht in de belasting van laagspanningsnetten

A. Slimme apparaten, gebouwen en voertuigen

Actie	Beschrijving	Status	(Beoogde) Oplevering
Nationaal afsprakenstelsel energie-slimme apparaten	Vastleggen van afspraken met marktpartijen over waar energie-slimme apparaten aan moeten voldoen en hoe ze veilig en interoperabel communiceren.	Alle normtrajecten zijn van start. NTA voor warmtepompen in afrondende fase.	Q1 2027
Internationale strategie energie-slimme apparaten	Vergroten van de Nederlandse invloed in Europese en internationale beleids- en normprocessen rond energie-slimme apparaten door actief en gecoördineerd bij te dragen aan relevante gremia, zodat de Nederlandse uitgangspunten en belangen effectief worden ingebracht.	Netwerk met Nederlandse experts rond slimme apparaten opgezet. Nederlandse secretariaatspositie binnen internationale normcommissies geborgd. In de zomer hosten IenW en KGG EU-bijeenkomst over slimme apparaten.	Doorlopend
Stimuleren adoptie van energie-slimme apparaten	Het aantal slimme apparaten dat verkocht, geïnstalleerd en ingezet wordt vergroten, om de potentie van slimme apparaten om netcongestie tegen te gaan maximaal te benutten.	Certificatieschema voor slimme laadpalen gereed.	Doorlopend

B. Financiële prikkels en marktordening

Actie	Beschrijving	Status	(Beoogde) Oplevering
Implementatietraject en wijziging van de netcode	Nieuw nettarief voor kleinverbruikers dat kostenreflectief is en helpt drukte op het net te verspreiden.	Voorgesteld tariefstelsel versimpeld naar 4 prijsniveaus. Codewijzigingsvoorstel wordt uitgewerkt. Aanpassingen regelingen onder Energiewet worden voorbereid.	Q4 2026 (codewijziging behandeling ACM)
Ontwikkeling flexproducten voor kleinverbruikers	Flexibiliteit ontsluiten bij kleinverbruikers via marktpartijen.	Samenwerking tussen netbeheerders en marktpartijen geïntensiveerd. Lopende pilots uitgebreid met slimme warmtepompen.	Q3 2026 (opschaling uitrol)
Netbewust publiek laden	Flexibiliteit ontsluiten door dynamische inzet van publieke laadpunten.	CPO's met Enexis en Stedin gestart met netbewust publiek laden in FGU-regio. Landelijke opschaling wordt voorbereid i.s.m. Nationale Agenda Laadinfrastructuur	Q4 2026

Legenda Lopend Doorlopend Afgerond

C. Communicatie, gedrag en draagvlak

Actie	Beschrijving	Status	(Beoogde) Oplevering
Co-creatietraject ‘Het Grote Stroomgesprek’	Inzicht in effectieve communicatie voor netbewust stroomgebruik. Bouwstenen voor partners en stakeholders om te gebruiken in eigen communicatie en campagnes.	Sessies georganiseerd met verschillende groepen burgers over netbewust stroomgebruik.	Q1 2026
Gedragsonderzoek vraagrespons bij huishoudens	Huishoudens inzicht bieden in eigen energieverbruik en helpen verschuiven verbruik naar rustige momenten.	Veldexperiment Buurtnet van start in 40 wijken in Nederland.	Q2 2026
Publiekscampagne ‘Zet ook de knop om’	Bewustwording bij algemeen publiek over het veranderende energiesysteem en de rol van netbewust stroomverbruik bij het tegengaan van netcongestie.	Flight najaar 2025 afgerond. Flight zomer 2026 in ontwikkeling. Parallel wordt gewerkt aan een doorontwikkeling van ZODKO naar gerichte energiesysteem campagne	Doorlopend

D. Inzicht en netveiligheid

Actie	Beschrijving	Status	(Beoogde) Oplevering
Technische veiligheidsmaatregelen op apparaat- en aansluitingsniveau	Strategievorming voor technische maatregelen om het elektriciteitsnet in noodsituaties te beschermen, gericht op het tijdelijk begrenzen van de capaciteit van apparaten of aansluitingen.	TNO verkenning naar technische netbeschermingsmaatregelen opgeleverd. Visie op ontsluiten flexibiliteit bij kleinverbruikers gedeeld met Tweede Kamer	Q1 2026
Doorontwikkeling probleemanalyse laagspanningsnetten	Inzicht in de situatie van de LS netten, inclusief een vooruitblik over het ontstaan van knelpunten en mogelijke storingen.	Regionale netbeheerders hebben de data-uitwisseling voor metingen en voorspellingen van directe congestie gestandaardiseerd. Gezamenlijke probleemanalyse wordt momenteel uitgevoerd.	Q2 2026

Indicatoren

Op de volgende pagina’s worden de belangrijkste indicatoren beschreven, afkomstig uit de laatste Stand van de Uitvoering van Netbeheer Nederland. Dit zijn indicatoren die verbonden zijn met het beter benutten van het net voor kleinverbruikers.

Kleinverbruiksaansluitingen

Het aantal kleinverbruiksaansluitingen (KV-aansluiting) betreft alle nieuw aangelegde en in gebruik genomen aansluitingen tot en met 3 x 80 A voor onder andere woningbouw en MKB.

De realisatie van nieuwe KV-aansluitingen is de laatste jaren vrij constant. Aanvragen voor nieuwe woningen vormen een groot aandeel, maar nemen niet toe, omdat de bouw van nieuwe woningen de laatste jaren daalt.[1]

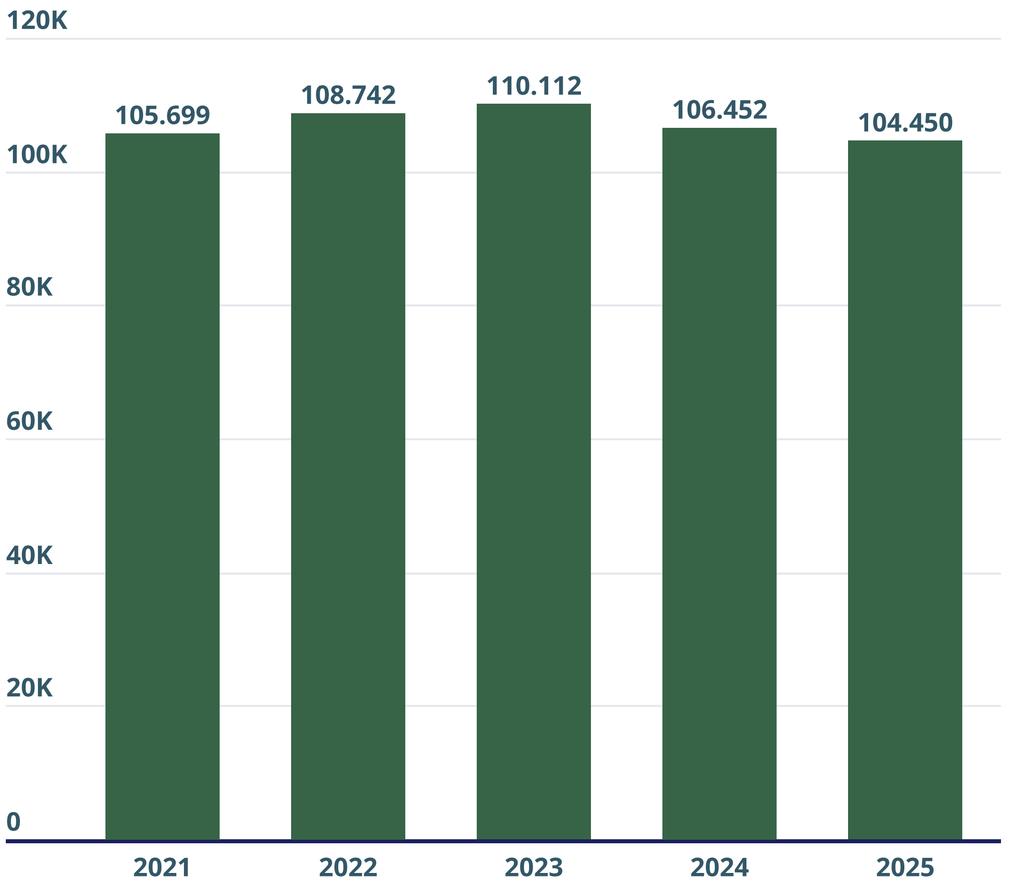
Het verzwaren, verplaatsen en aanpassen van KV-aansluitingen vormt de laatste jaren een steeds groter deel van het werkpakket. Door de gestegen gasprijzen is de elektrificatie sinds 2021 toegenomen, wat leidt tot meer aanvragen voor een gewijzigde aansluiting, bijvoorbeeld voor de installatie van zonnepanelen of een warmtepomp.

Het verzwaren van KV-aansluitingen vormt een substantieel deel van de werkzaamheden van de netbeheerder. Het elektriciteitsnet is namelijk oorspronkelijk niet gebouwd voor invoer en piekafname bij dit type aansluitingen, waardoor verzwaringen van aansluitingen vaker nodig zijn.

[1] *Bron: https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2026/05/derde-jaar-op-rij-met-minder-woningen-erbij*

Gerealiseerde KV-aansluitingen (in aantallen)

Aansluittermijnen kleinverbruik

In 2025 bedraagt de gemiddelde aansluittermijn voor een nieuwe kleinverbruiksaansluiting 45 weken. Voor een gewijzigde aansluiting is dat 21 weken. Daarmee blijven de gemiddelde termijnen hoog en zet de stijgende lijn van de afgelopen jaren door.

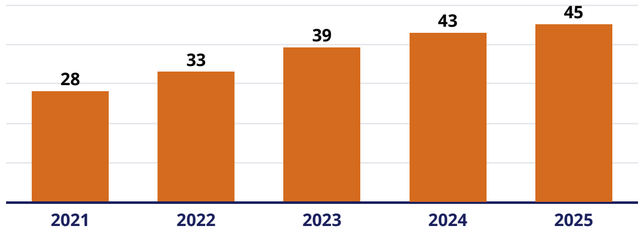
De verwachte aansluittermijn van nieuwe en gewijzigde aansluitingen wordt bepaald door de aard van de werkzaamheden. Wanneer een aansluiting binnen het bestaande net kan worden gerealiseerd, is de doorlooptijd vaak aanzienlijk korter dan de gemiddelde termijn. Is netuitbreiding of aanvullend graafwerk nodig, dan loopt de termijn op.

Bij de uiteindelijke planning spelen bovendien verschillende factoren een rol, die niet altijd binnen de invloed van de netbeheerder liggen, zoals weersomstandigheden, bodemgesteldheid, het verkrijgen van vergunningen of noodzakelijke voorbereidingen door de klant.

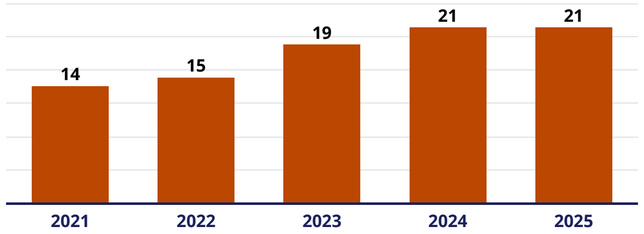
Netbeheerders werken samen met de ACM en andere stakeholders aan een nieuw codebesluit om meer duidelijkheid te bieden over verwachte aansluittermijnen. Daarbij wordt rekening gehouden met eventueel noodzakelijke uitbreidingen van het net. Daarnaast verbeteren zij hun interne processen om klanten eerder en frequenter te informeren over de voortgang van hun aanvraag.

De toenemende druk op het elektriciteitsnet en de benodigde uitbreiding daarvan zorgen ervoor dat de gemiddelde aansluittermijnen de afgelopen jaren zijn opgelopen. Ook de beschikbaarheid van technici blijft een bepalende factor.

Gemiddelde aansluittermijn kleinverbruik (in weken)

nieuwe aansluitingen

gewijzigde aansluitingen

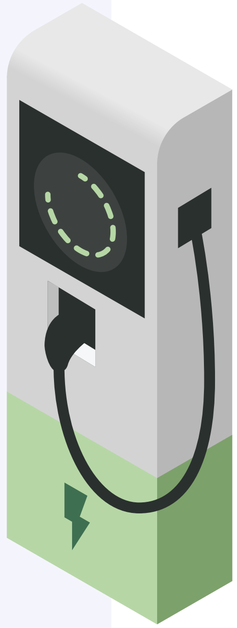
 Bron: Stand van de Uitvoering (maart 2026), Netbeheer Nederland

Laadinfrastructuur voor elektrisch vervoer

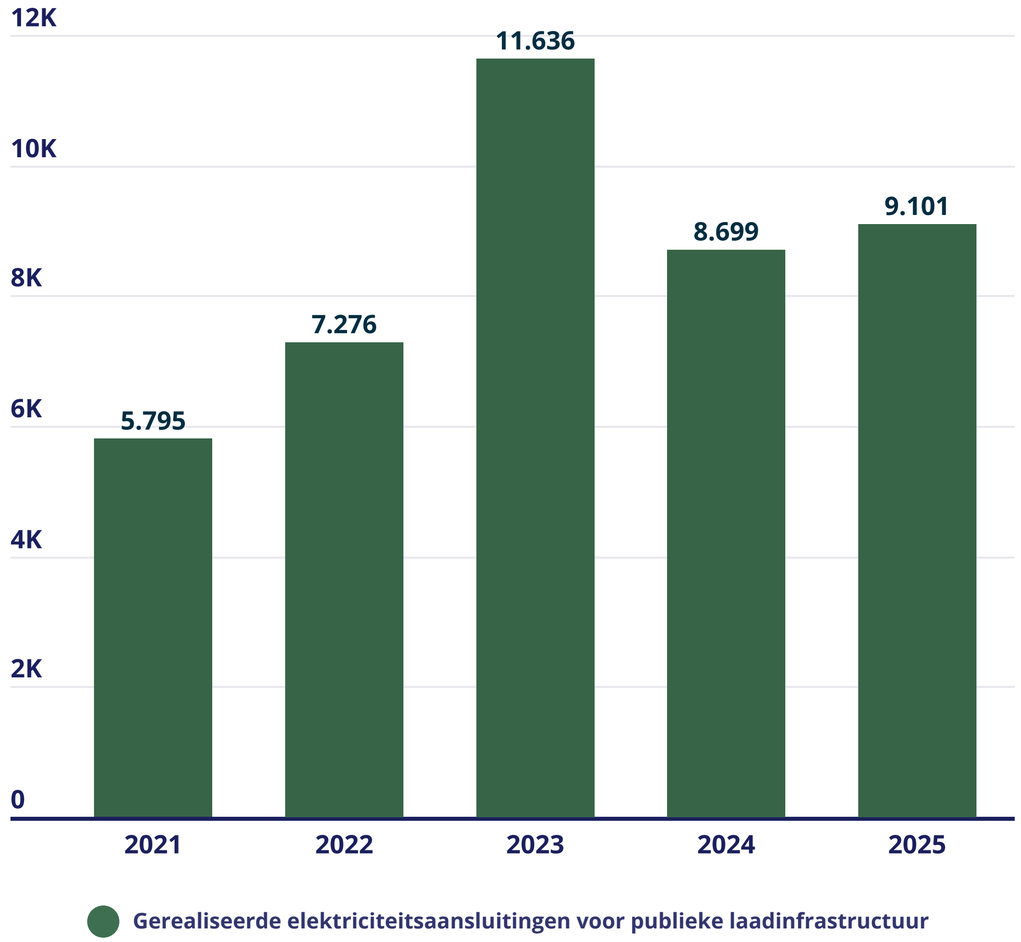
In 2025 zijn 9.101 nieuwe elektriciteitsaansluitingen gerealiseerd voor laadpunten in de openbare ruimte. Deze laadpunten zijn 24/7 toegankelijk en beschikken over een eigen netaansluiting.

Het aantal gerealiseerde aansluitingen fluctueert per jaar, maar ligt hoger dan in de jaren voor 2023. Volgens marktanalyses van ElaadNL wordt verwacht dat de vraag naar laadpunten de komende jaren verder toeneemt.

Meer informatie over deze marktanalyses is te vinden op de website van ElaadNL.

Gerealiseerde elektriciteitsaansluitingen (in aantallen)

April 2026 *Bron: Stand van de Uitvoering (maart 2026), Netbeheer Nederland*

Hoofdstuk 3

Slimmer Inzicht

Doelstelling

Doel: De ontwikkeling van uniforme, landelijke dataproducten ter facilitering van:

Inzicht en actiegericht handelingsperspectief voor gebruikers bij congestieproblematiek

Data-gedreven beleidsvorming ter beperking of voorkoming van congestie-effecten

Daarom prioriteert Slimmer Inzicht in 2026 de realisatie van dataproducten met belastingsprofielen en capaciteitsontwikkeling in de tijd en op basis van nettopologie en over netvlakken heen.

Binnen de kaders van de nieuwe energiewet

- Actief en passief openbaar maken van gegevens (artikel 3.78)
- Inzage verkrijgen in de eigen gegevens door of namens een klant (artikel 4.1)

Terug- en vooruitkijken

Voortgang afgelopen periode:

- Het verbeteren van het gebruiksgemak van de Capaciteitskaart.
- Het opschalen van de Buurtnet consumentenapp pilot naar 48 wijken. De app geeft bewoners realtime inzicht in de drukte op het lokale stroomnet in hun wijk en ondersteunt onderzoek naar het vergroten van netbewust gedrag bij huishoudens.
- Het beschikbaar stellen van verbruiksgegevens ter facilitering van het toezicht door omgevingsdiensten op de energiebesparingsplicht van organisaties.
- Het beschikbaar stellen van aansluitingsdata ter facilitering van de werking van de in de energiewet verankerde data deel voorzieningen van de Gegevens Uitwisselings Entiteit (GUE). Dit is randvoorwaardelijk voor het kunnen delen dataproducten waarvan de inhoud herleidbaar is tot een klant.
- Het lanceren van het Invoedingskompas groen gas waarmee gemeenten, provincies, netbeheerders en andere stakeholders worden ondersteund om tijdig capaciteitsknelpunten te identificeren, strategische planningen te ondersteunen en daarmee de energietransitie te versnellen.
- Twee actualisaties van de Roadmap Data Delen voor de Energie Transitie op basis van vragen van en gesprekken met vertegenwoordigers van belanghebbenden.

Prioriteiten komend jaar:

Voor 2026 is de **absolute prioriteit** gesteld op het realiseren van dataproducten die een **gedetailleerd en meerjarig inzicht geven in belastingprofielen en capaciteit over netvlakken heen**. Hiermee vullen we een veelvoud aan behoeften in, van het ondersteunen van investeringsbeslissingen bij de industrie tot het ontwikkelen van flexibiliteitsoplossingen door dienstverleners. Deze dataproducten zijn tevens onderdeel van de doorbraak “Inzicht in flex verwachtingen” binnen het **Aansluitoffensief**.

Belangrijkste acties

Actie	Beschrijving	Status	(Beoogde) Oplevering
Capaciteit, belasting en nettopologie	Met deze dataproducten groep worden locatie, tijd, duur en omvang van knelpunten inzichtelijk gemaakt, zodat klanten en dienstverleners handelingsperspectief (incl. inzet flex vermogen) kunnen ontwikkelen.	MS	Q3 2026
		LS	Q4 2026
Energiegebiedsprofielen	Dit dataproduct geeft inzicht in elektriciteitsafname en -invoeding in een buurt, wijk of gemeente zodat energieoptimalisatie gebiedsgericht kan plaatsvinden.	MS	Q2 2026
		LS	Q3 2026
Stand van de Uitvoering	Deze publicatie geeft tweemaal per jaar een cijfermatige onderbouwde toelichting over de ontwikkeling van het elektriciteitsnet. Op basis van de actualiteit voegen we nieuwe indicatoren toe en verdiepen we bestaande indicatoren.	2025	Q1 2026
		2026-1	Q3 2026

Belangrijkste acties

Actie	Beschrijving	Status	(Beoogde) Oplevering
Buurtnet	Opschalen van de pilot naar 48 wijken en het ondersteunen van het onderzoek naar het vergroten van netbewust gedrag bij huishoudens.		Q4 2025
	Faciliteren van het onderzoek over gedragsverandering in net-kritische wijken.		Q1 2026
	Opschalen van de Buurtnet consumentenapp.		Q2 2026
	Realiseren van het Buurtnet dataproduct voor marktpartijen.		Q4 2026

Belangrijkste acties

Actie	Beschrijving	Status	(Beoogde) Oplevering
Verbruiksgegevens t.b.v. toezicht energiebesparingsplicht	Op basis van dit dataproduct zijn omgevingsdiensten in staat om toezicht te kunnen houden op de energiebesparingsplicht van organisaties.		Q4 2025
Aansluitingsdata t.b.v. de Gegevens Uitwisselings Entiteit (GUE)	Dit dataproduct is randvoorwaardelijk voor de werking van de in de energiewet verankerde data deel voorzieningen bij de GUE.		Q1 2026
Slimme meter uitrol data t.b.v. toezicht	Dit dataproduct stelt de Rijksinspectie Digitale Infrastructuur (RDI) in staat toezicht te houden op de voortgang van de hernieuwde uitrol van slimme meters (via GUE).		Q2 2026
Aansluitingsdata t.b.v. planning warmetenetten	Dit dataproduct geeft gemeenten inzicht in aansluitdata van aansluitingen binnen de gemeentegrenzen ten behoeve van de Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (via GUE).		Q2 2026
KV aansluitdata t.b.v. vergelijken energiecontracten	Dit dataproduct biedt partijen de mogelijkheid een minimale set van aansluitingsdata op te vragen op basis van toestemming van de aangeslotene (via GUE).		Q4 2026

Belangrijkste acties

Actie	Beschrijving	Status	(Beoogde) Oplevering
Invoedingskompas Groen Gas	Dit dataproduct biedt gemeenten, provincies, netbeheerders en andere stakeholders inzicht in de huidige en toekomstige capaciteit van het gasnet voor groen gas op zowel de regionale als landelijke netten.		Q1 2026
Netbeheer Nederland Capaciteitskaart	Vergroten van het gebruiksgemak.		Q4 2025
	Introductie nieuwe functie die inzicht geeft in capaciteits-ontwikkeling door de tijd over netvlakken heen. De regionale netbeheerders (incl. Tennet limieten) worden stap voor stap toegevoegd. Deze functie is vertraagd en zal in Q2 2026 alsnog worden toegevoegd aan de capaciteitskaart.		Eerste RNB Q2 2026
	Implementeren van nieuwe visualisatie voor voedingsgebieden o.b.v. nettopologie die inzicht geeft in de opbouw van knelpunten, dit maakt tevens wachtrijposities beter uitlegbaar.		Q4 2026
	Introductie van nieuwe functie waarbij zichtbaar wordt waar vraag naar en afroep van flex capaciteit door de netbeheerder de grootste impact heeft voor het net en flex-aanbieders.		Q4 2026

landelijk actieprogramma netcongestie

Meer informatie? Klik hier!